

Universiteit Antwerpen
Faculteit Sociale Wetenschappen
Academiejaar 2019 - 2020

MASTERPROEF

DE GEFRAMDE OPINIE VAN “THE VIRTUALLY UNKNOWN” OMTRENT DE
VLUCHTELINGENCRISIS IN EUROPA

Isar Bahro

Master in de Communicatiewetenschappen – Strategische Communicatiewetenschappen

Promotor: Prof. Dr. A. Dhoest

Medebeoordelaar: P. Hau

Corona verklaring vooraf

Deze masterproef is gemaakt in de Covid-19-(crisis)situatie. Dit kan een invloed hebben gehad op de uitwerking/afwerking van deze masterproef. Dit betreft voornamelijk het bronnengebruik van het onderzoek. Het is niet mogelijk geweest om alle databanken en bronnen ter beschikking te krijgen. Er is wel gepoogd om een heldere analyse, discussie en conclusie op te bouwen die overeenstemt met de bestaande literatuur.

Abstract

Since the summer of 2015, Europe has seen an increase in asylum seekers due to unfavourable living conditions in their home country (De Coninck, 2019; Helminger, Martins, & Pospíšil, 2017). Previous studies have focused on how the media present minorities. There has been less research done on the way media reports are received by audiences. Another important gap in literature is alternative media. Readers of alternative media are called *the virtually unknown* (Downing, 2003), on which more research should be done. In this research we study the frames used in audience reactions on *Facebook* by the readers of alternative media in Flanders. The analysis has been done on *Media.21* which contains a large proportion of alternative media in Flanders. The research is done on the basis of a deductive framing analysis using pre-defined frames by Van Gorp (2006). Five frames used in writing about three minority groups, namely: transit migrants, asylum seekers and refugees are researched. The comments under 167 articles are analysed. In conclusion, the readers of the majority of news sources that fall under *Media.21* look at newcomers from different frames and there seems to be a dominance of the *intruder-frame*, *victim-frame* and *not in my backyard-frame*.

Keywords: Asylum seekers, Transit migrants, Refugees, Social media, Facebook reactions, Framing theory, Alternative media

Word count: 11852 words

Inhoudstafel

INLEIDING	5
LITERATUUR	7
METHODE	13
TABEL 1 <i>LIKES VAN DE NIEUWSMEDIAPAGINA OP FACEBOOK (2020), GERAADPLEEGD OP 13/04/2020</i>	17
RESULTATEN EN DISCUSSIE	19
TABEL 2 <i>AANTAL ARTIKELS PER ZOEKTERM PER NIEUWSBRON</i>	20
APACHE	20
DEWERELDMORGEN.....	23
MO*	25
DOORBRAAK	27
NEWSMONKEY.....	28
STAMPMEDIA.....	29
REKTO:VERSO.....	29
CONCLUSIE	30
REFERENTIES	33
BIJLAGEN.....	39
BIJLAGE A: FRAME MATRIX (VAN GORP, 2006)	39
BIJLAGE B: VERKLARING OP EER	41
BIJLAGE C: ETHISCH FORMULIER	42

Inleiding

Europa heeft sinds de zomer van 2015 te maken met een stijging van asielzoekers ten gevolge van ongunstige levensomstandigheden in hun thuisland (Helminger et al., 2017). Het grote aantal aankomsten en daarop volgende asielaanvragen kreeg de benaming *vluchtelingencrisis* (Sayimer & Derman, 2017). De vluchtelingen – “elke persoon die gedwongen wordt om zijn of haar land te ontvluchten vanwege vervolging, oorlog of geweld” (UNHCR, 2020) – en de daarbij horende crisis blijven een terugkerend thema in de mediaberichtgeving (Hadgu, Naini, & Niederée, 2016). De vluchtelingensituatie is een centraal onderwerp in Europa. Regeringen, nieuwsmedia en de publieke opinie houden zich bezig met vluchtelingen die toegang zoeken tot West-Europa (Barisione, Michailidou, & Airoldi, 2017; De Coninck et al., 2018). De situatie roept angsten, onzekerheden en veeleisende maatschappelijke en politieke uitdagingen op (Greussing & Boomgaarden, 2017; Van Dijk, 2000). De vluchtelingen(crisis) is zowel politiek als maatschappelijk een belangrijk onderwerp (Barisione et al., 2017; Van Dijk, 2000).

Ook creëert de vluchtelingencrisis discussies op sociale media (Hadgu et al., 2016). Hieruit blijkt dat de (internationale) vluchtelingencrisis de racistische houding in de Europese Unie versterkt (Ekman, 2018). Ook volgens het onderzoek van De Coninck et al. (2018) is er sprake van een toename van negatieve attitudes ten opzichte van vluchtelingen in de Europese Unie. Een van de hoofdfactoren die een impact hebben op de opinies en attitudes van het publiek tegen minderheidsgroepen zoals vluchtelingen en immigranten zijn de nieuwsmedia (Greussing & Boomgaarden, 2017; Müller et al., 2017). Ze bieden burgers kaders (frames) aan waarmee ze beleidsthema's simplificeren en ervoor zorgen dat deze gemakkelijk te begrijpen zijn (Wise & Brewer, 2010). De media moeten in de berichtgeving over een maatschappelijk probleem kiezen voor een bepaalde definitie, evaluatie of interpretatie (Brüggemann, 2014; Shoemaker, Vos, & Reese, 2009). Deze definitie, evaluatie of interpretatie kan ook een *frame* genoemd worden. Dit leidt ertoe dat de media een belangrijke rol spelen in de bepaling van hoe er over het desbetreffende issue wordt gedacht en gesproken (Brüggemann, 2014; Sjors, 2015). De berichtgeving creëert prominente voorstellingen die invloed kunnen hebben op de vorming van publieke opinies ten opzichte van minderheidsgroepen, zoals vluchtelingen (De Coninck et al., 2018). Nieuwsberichten zijn afhankelijk van de invloeden en ideologieën van dominante groepen in de maatschappij (Van Dijk, 2000). Hierdoor maken de media zich schuldig aan bevooroordeelde berichtgeving over minderheden. Dit kan sterke gevolgen hebben voor hoe er wordt gedacht over vluchtelingen, maar ook hoe ze behandeld worden (Van Dijk, 2000). Zo blijkt uit een onderzoek van Boomgaarden en Vliegthart (2009) dat hoe positiever de media

berichten over migratie, hoe minder mensen migratie als een probleem zien. Een frame kan de kijk op een onderwerp veranderen en zo ook de betekenis.

Frames hebben effect op de publieke opinie (De Coninck et al., 2018). Ze kunnen ook op hun beurt invloed uitoefenen op politieke keuzes en beleid (Van Gorp, 2005; Van Gorp, Figureux, & Vandekeybus, 2019). Inzicht hebben in fenomenen zoals de vluchtelingensituatie is cruciaal. Hierdoor kunnen er beleidsmatige oplossingen worden gevonden voor de situatie. Ook onderzoek naar de effecten van frames en mediaberichtgeving is maatschappelijk relevant en nodig (Shoemaker et al., 2009), vooral in een democratische samenleving waar burgers afhankelijk zijn van de media voor hun informatievoorziening. De media moet burgers inlichten en voorzien van een platform voor dialoog. Ze moeten fungeren als een waakhond voor het publiek met betrekking tot het handelen van politieke en andere maatschappelijke actoren en instituties (Van Gorp, 2007). In dit onderzoek zal er gekeken worden naar alternatieve vormen van media. Zij willen de passieve rol van het publiek als ontvanger uitdagen (Harcup, 2015).

Studies tot op heden hebben zich voornamelijk gericht op beeldvorming van migranten, asielzoekers en vluchtelingen door nieuwsmediaberichtgeving in kranten (Van Gorp, 2005, 2006; Vliegenthart & Roggeband, 2016). Wat minder onderzocht is, zijn de digitale mediatechnologieën. Ook zij geven nieuwsconsumenten de mogelijkheid om informatie te verkrijgen (Ziegele, Koehler, & Weber, 2018). Daarnaast blijkt de ontvangerszijde van nieuwsmedia ook beperkt onderzocht te zijn. Dit onderzoek zal aan de hand van een kwalitatieve studie de ontvangerszijde van nieuwsmediaberichtgeving van alternatieve nieuwsmediapagina's op *Facebook* omtrent de vluchtelingen(crisis) pogen te onderzoeken. De resultaten van dit onderzoek zullen aanvulling bieden bij bestaande inzichten over de ontvangerszijde van nieuwsberichtgeving. Aangezien er nog niet veel geweten is over de ontvangerszijde van alternatieve nieuwsmedia - ook wel *the virtually unknown* genoemd (Downing, 2003) - zal dit onderzoek exploratief zijn. Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van een kwalitatieve deductieve framinganalyse.

Deze masterproef begint met een literatuurstudie naar frames en de framingtheorie, daarnaast wordt er gekeken naar wat er in de mainstream media al geweten is over de opinie omtrent de vluchtelingencrisis aan de ontvangerszijde. Tenslotte focust de literatuurstudie op alternatieve nieuwsmedia en hun rol in de maatschappij. Op basis van de leemtes in de literatuur werd een onderzoeksvraag opgesteld. Het verzamelen van data om deze vraag te beantwoorden gebeurde door middel van het sociaal mediaplatform *Facebook*. De alternatieve nieuwsmedia die worden onderzocht zijn alle nieuwsmedia die vallen onder *Media.21*. De analyse van de data hield een codering in met behulp van het softwareprogramma *NVivo*. Afsluitend biedt de conclusie van dit onderzoek een

antwoord op de onderzoeksvraag en biedt meer inzicht in het thema vluchtelingen als over de ontvangerszijde van alternatieve nieuwsmedia.

Literatuur

Na de vluchtelingen crisis van 2015 heeft Europa te maken met een groot aantal nieuwkomers. De vluchtelingen crisis is een belangrijk onderwerp voor media(-onderzoek), politieke besluitvorming en openbaar debat in Europa (Barisione et al., 2017; Cock et al., 2018). De acceptatie en integratie van vluchtelingen en asielzoekers blijkt af te hangen van hoe de media hun situatie naar het bredere publiek brengen (Greussing & Boomgaarden, 2017). De nieuwsmedia bieden burgers kaders (frames) aan waardoor ze zorgen dat complexe thema's (zoals de vluchtelingen crisis) makkelijker te begrijpen zijn (Van Gorp et al., 2019; Wise & Brewer, 2010). Deze kaders vereenvoudigen complexe kwesties en activeren schema's die het publiek ertoe aanzetten om op een bepaalde manier te denken. Hierdoor vormen frames een belangrijk onderdeel van het publieke discours. Ze bieden een centraal georganiseerde idee om de wereld te begrijpen en helpen suggereren wat er aan de hand is (Brüggemann, 2014; Gamson & Modigliani, 1989).

Het gebruik van frames wordt *framing* genoemd (Entman, 1993). Framing heeft verschillende betekenissen en kan gezien worden als een concept, een benadering, een theorie, een klasse van media-effecten, een perspectief, een analytische techniek, een paradigma en een multi-paradigmatische onderzoekstechniek (Linström & Marais, 2012). In dit onderzoek wordt framing toegepast als theorie en methode. De focus ligt op de communicatieve processen, waarbij een communicatiebron zoals een journalist een kwestie presenteert en definieert (Van Gorp, 2006). Frames structureren het journalistiek denken en de journalistieke presentatie (Brüggemann, 2014). Mediagebruikers ontvangen zo hun informatie via de media (Entman, 1993). Hierbij ontstaat een samenspel tussen de mediaframes en het publiek. Entman (1993) beschrijft het als *“To frame is to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communication text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation”* (Entman, 1993, p. 52). Door het gebruik van bepaalde frames (referentiekaders), geven de media en journalisten het nieuws vorm (De Vreese, 2005; Van Gorp, 2005). Journalisten hanteren dus een welbepaalde perspectief of referentiekader om naar een bepaald onderwerp te kijken. Zo worden enkele aspecten meer benadrukt in het ene kader dan in het andere en krijgt deze op zijn beurt een andere betekenis die meer of minder problematisch kan worden ervaren (De Vreese, 2005; Van Gorp, 2006).

De vluchtelingencrisis is een relevante case om te analyseren aan de hand van frame-analyse (zie Methode), omdat zoals eerder gezegd frames betekenis geven aan een thema. Volgens Van Gorp (2010) moet er minstens één frame aanwezig zijn, zonder dit “denkkader” is een tekst betekenisloos. Frames zijn dus standvastige denkkaders die structuur brengen in de realiteit. Elke kwestie kan vanuit verschillende frames worden bekeken, zo wordt er dan ook een andere betekenis verleend (Van Gorp et al., 2019). Van Gorp (2006) geeft het voorbeeld van de asielzoeker, die vanuit twee frames bekeken kan worden, namelijk dat van “onschuldig slachtoffer” of “vijandige indringer”. Als er gekeken wordt met het “onschuldig slachtoffer”-frame, dan is de asielzoeker iemand die op de vlucht is voor vervolging en noodgedwongen het thuisland moest verlaten. In dit geval zijn het mensen die opgevangen en geholpen moeten worden. Wanneer het “vijandige indringer”-frame wordt aangenomen dan heeft de asielzoeker vrijwillig zijn thuisland verlaten om zichzelf ergens anders te vestigen en te profiteren van anderen. In dit geval verdient hij geen hulp en wordt er aangemoedigd om de grenzen te sluiten om deze toestroom te stoppen (Van Gorp, 2006). Opvallend is dat thema’s waar vrouwen, kinderen en bejaarden betrokken zijn vaak vanuit het slachtofferperspectief worden benaderd.

De framingtheorie veronderstelt dat de media invloed kunnen uitoefenen met de manier waarop ze de werkelijkheid interpreteren en voorstellen door nadruk te leggen op bepaalde nieuwsperspectieven of -kaders, terwijl ze andere kaders minimaliseren of supprimeren (Arowolo, 2017; Gamson & Modigliani, 1989; Joris, d’Haenens, Van Gorp, & Mertens, 2018). Hierbij pogen media ook publieke steun te genereren voor beleidsmaterie en politieke keuzes (Van Gorp, 2005). Door middel van nieuwsselectie, *gatekeeping* en beeldvorming van de situatie kiezen de nieuwsmedia ervoor om mensen met elkaar te verbinden of verschillen aan te scherpen.

Entman (1993) merkte op dat frames op alle verschillende niveaus van een communicatieproces te vinden zijn, waaronder bij de boodschappers, bij de ontvangers, in mediaboodschappen en in de cultuur. Journalistieke framingpraktijken vormen een geheel van het tot stand brengen van een frame tot de presentatie van het frame (Brüggemann, 2014). Journalisten kunnen ook onbewust een bepaalde frame gebruiken. Daarnaast kunnen journalisten verschillende frames toepassen naargelang hun organisatie of de culturele context waarin ze werken (Brüggemann, 2014). Onderzoek naar journalistieke praktijken door middel van framingbenadering is relevant, maar de intenties en werking van journalisten die het frame hanteren worden in dit onderzoek niet onderzocht en hierover worden geen uitspraken gedaan. Er wordt wel gekeken naar de ontvangerszijde. Frames zijn ook hieraan gekoppeld. Iedere cultuur beschikt over een selectie aan frames die ze in het publieke debat kan toepassen (Van Gorp, 2007). Frames kunnen dus beschouwd worden als interpretatiepatronen geworteld in cultuur en verwoord door een individu (Brüggemann, 2014). Ontvangers zijn vertrouwd

met achterliggende culturele motieven, deze activeren een cognitief schema dat congruent is met het toegepaste frame, zodat de ontvangers de tekst begrijpen zoals de zender het bedoelt. Indien men wil nagaan of dit daadwerkelijk het geval is, kan dit aan de hand van framingonderzoek binnen de communicatiewetenschappen (Van Gorp, 2007).

Het is belangrijk te benadrukken dat hoe een journalist een onderwerp of thema kadert, niet altijd bepaalt hoe er over dat onderwerp gedacht en gesproken wordt (Van Gorp & Gourdin, 2014). Framing speelt aan de kant van de ontvanger ook een belangrijke rol. Het frame dat wordt bedoeld door de boodschapper is een suggestie van hoe de kwestie kan begrepen worden. Door een frame te hanteren waarmee mensen al vertrouwd zijn, ontstaat een hogere kans dat het publiek het denkkader gebruikt zoals de zender het bedoelt en wilt dat het geïnterpreteerd wordt. Op basis van dit denkkader interpreteren mensen de boodschap en geven ze er betekenis aan (Van Gorp & Gourdin, 2014). In onzekere tijden (zoals de vluchtelingencrisis) richten mensen zich meer op interpretaties van de media (Greussing & Boomgaarden, 2017).

Studies tot op heden hebben zich voornamelijk gericht op beeldvorming van migranten, asielzoekers en vluchtelingen door nieuwsmediaberichtgeving in kranten. Zo onderzochten Van Gorp (2005) en Vliegenthart en Roggeband (2016) de Belgische en Nederlandse berichtgeving over immigranten in de media. Vliegenthart en Roggeband (2016) vonden vijf frames in de Nederlandse media over een periode van tien jaar (1995-2004), met een duidelijke dominantie van de *intruder frame*. Dit is een frame dat een negatief perspectief vertoont tegenover immigranten. Immigranten worden vanuit dit uitgangspunt beschouwd als indringers die de maatschappij komen verstoren. Het gaat hier over immigratie, wat eigenlijk een overkoepelende term is voor de permanente verplaatsing van mensen over landsgrenzen heen, gezien vanuit het ontvangende land (Joppke, 2001). De reden van immigratie kan verschillend zijn. Zo kan het zijn door de economische staat of sociale factoren van een land, of door onderdrukking van religie of cultuur (Suárez-Orozco, 2001). Van Gorp (2005) analyseerde de berichtgeving over asielzoekers in acht Belgische kranten van 2000 tot 2003. Een asielzoeker is volgens de UNHCR (2020) "iemand die 'asiel' aanvraagt en per definitie dus internationale bescherming vraagt in een land dat niet zijn of haar land van herkomst is". De asielzoeker krijgt tijdens de behandeling van zijn dossier onderdak aangeboden in het land van aanvraag. Wanneer deze aanvraag geweigerd wordt, dan gaat het om een afgewezen asielzoeker. Hierbij kan de term "illegaal" naar voren komen, wanneer de afgewezen asielzoekers zijn uitwijzingsbevel negeert. Als de aanvraag van de asielzoeker wordt goedgekeurd, dan krijgt hij het statuut van een erkende vluchteling. Een asielzoeker is dus iemand die asiel aanvraagt en wacht op een beslissing van zijn aanvraag (Hatton, 2017; UNHCR, 2020). Volgens de UNHCR (2020) is een vluchteling "iemand die gedwongen door oorlog, geweld of vervolging zijn moederland verlaat". Hij of

zij vlucht letterlijk voor zijn of haar leven. Naast vluchtelingen en asielzoekers zijn er ook transmigranten. Zij migreren naar een land met de bedoeling om van daaruit naar land van eindbestemming door te reizen, zij vragen dus geen asiel aan in het transit land (Djajić, 2017). Van Gorp (2005) kwam tot de conclusie dat 50% van de door hem geanalyseerde artikels zowel *victim* als *intruder frames* bevatten. De berichtgevingen varieerden naargelang de geografie en visie van het medium. Zo werden asielzoekers in de Vlaamse pers meer als *intruders* gezien dan in de Franse pers. In de populaire pers bleek er een dominantie van het *intruder frame* te zijn. Linkse, progressieve kranten, zoals *De Morgen* maakten meer gebruik van het *victim frame* dan andere Vlaamse kranten (Van Gorp, 2005). Ook uit het onderzoek van Cock et al. (2018), een inhoudsanalyse van de berichtgeving van Belgische en Zweedse kranten over de vluchtelingensituatie van 2015, blijkt dat de Belgische nieuwsberichten regionale diversiteit vertonen. Net als in het onderzoek van Van Gorp (2005) blijken de Franstalige Belgische journalisten toleranter te zijn ten opzichte van migranten.

Een recenter onderzoek (De Coninck et al., 2018) gaat de relatie tussen mediagebruik en publieke opinie tegenover immigranten en vluchtelingen na door middel van een kwantitatieve inhoudsanalyse. Het onderzoek onderzoekt het voorkomen van de acht frames uit het onderzoek van Happer en Philo (2013) in de Oostenrijkse, Belgische, Britse, Franse en Duitse nieuwsmediaberichtgeving tussen 1 juni 2015 en 31 december 2015. Op basis van die acht kaders hebben zij zes dominante kaders opgesteld die gebruikt worden in de nieuwsberichtgeving omtrent de vluchtelingencrisis. Uit dit onderzoek blijkt het lezen van online kwaliteitskranten en een hoog vertrouwen in televisie en radio samen te hangen met een positieve houding tegenover immigranten en vluchtelingen. Het consumeren van commerciële televisie en populaire kranten gaat dan samen met een negatieve houding. Het onderzoek van Joris, d'Haenens, Van Gorp, en Mertens (2018) komt tot tegengestelde conclusies. Zij onderzochten de berichtgevingen in Europese kranten betreffende de vluchtelingencrisis door middel van een framinganalyse. Het meest gebruikte kader in dit onderzoek bleek het slachtoffer-frame te zijn, hoewel de meeste nieuwsberichtgeving omtrent vluchtelingen negatief bleek (Joris et al., 2018).

In het onderzoek van Van Gorp (2006) worden door middel van een inductieve methode zes framebundels omtrent het asielproblematiek geconstateerd: het *“not in my backyard”*-frame, het *“politici zijn te wantrouwen”*-frame, het *“vreemdelingen zijn indringers”*-frame, het *“onschuldige slachtoffer”*-frame, het *“alles in de tuin is prachtig”*-frame en het *“voorzieners”*-frame. Deze frames worden toegepast in dit onderzoek en zullen nog nader toegelicht worden (zie Methode). Deze frames kwamen dominant voor in berichtgevingen omtrent asielzoekers en worden verder in dit onderzoek toegepast op asielzoekers, transmigranten en vluchtelingen. De reden van het gebruik van deze frames in dit onderzoek is dat deze frames opgesteld zijn voor België.

Al deze besproken onderzoeken zijn gericht op mainstream media, met name kranten. De hedendaagse mediabeeldvorming bestaat echter niet alleen maar uit gevestigde kranten, tijdschriften en televisie. Het internet en de sociale media spelen ook een grote rol in de productie en consumptie van het nieuws (Sjors, 2015). Deze digitale mediatechnologieën geven nieuwsconsumenten de mogelijkheid om informatie te verkrijgen. Nieuwsmedia publiceren nieuws op sociale mediaplatformen zoals *Facebook* (Ziegele et al., 2018). Hierbij meent 63% van Facebook- en Twittergebruikers nieuws te consumeren via deze platformen (Sjors, 2015). Daarnaast creëren sociale mediaplatformen ook de mogelijkheid voor consumenten om aan interpersoonlijke communicatie te doen. Op socialenetwerksites kunnen online nieuwslezers hun opmerkingen aan nieuwsberichten toevoegen en communiceren met medegebruikers (Sjors, 2015). De gebruikers kunnen hun gedachten delen in de commentaarsecties onder nieuwsartikels die op sociale media verschijnen. Er ontstaat interactie tussen/met de sociale mediagebruikers en nieuwsmedia-accounts (Ziegele et al., 2018). De zichtbaarheid en het voorkomen van zo'n gebruikersreacties is toegenomen. Het onderzoek van Tran en Ngo (2018) toont aan dat de uitwisseling van Facebook-nieuwscommentaren zich in verschillende richtingen heeft ontwikkeld met verschillende niveaus van ondersteuning en confrontatie tussen interactanten. Zo zijn er actoren die hun kansen grijpen om een groot publiek aan te spreken via sociale media (Ekman, 2018). Dit grote bereik heeft ook beperkingen, zoals een gebrek aan publieke steun en negatieve framing van de actor in de nieuwsmedia. De online media oefenen duidelijk invloed uit op de huidige nieuwsconsumptie.

Op het vlak van sociale media hebben studies tot op heden zich voornamelijk gericht op sociale mediastrategieën, -praktijken en -voorstellingen van vluchtelingen, terwijl het gedrag en de perspectieven van gebruikers van sociale media minder zijn onderzocht. Toch zijn er een aantal onderzoeken die zich hebben gericht op de gebruikerszijde. Deze onderzoeken baseren zich op het sociaal mediaplatform *Twitter*. Het onderzoek van Rettberg en Gajjala (2015) onderzoekt beelden en woorden die gedeeld worden op *Twitter* met de hashtag *#refugeesNOTwelcome*. Ze pogen hiermee de beeldvorming van mannen uit het Midden-Oosten op sociale media te onderzoeken. Vaak wordt een man uit het Midden-Oosten beschouwd als gevaarlijk en als een potentiële terrorist. Dit is een stereotiep beeld. Volgens dit onderzoek is er sinds 2015 een toename in sympathie voor (Syrische) vluchtelingen in Europa. Dit gaat in tegen de bevindingen van Ekman (2018), die juist stelt dat er een negatieve, racistische houding is tegenover vluchtelingen. Ook Kreis (2017) bespreekt het online discours over de Europese vluchtelingencrisis op het mediaplatform *Twitter*. Hij heeft aan de hand van discoursanalyse 100 tweets geanalyseerd met de hashtag *#refugeesnotwelcome*. De focus lag op hoe gebruikers de hashtag gebruiken om negatieve gevoelens, overtuigingen en ideologieën ten opzichte van vluchtelingen en (im)migranten in Europa te uiten. De gebruikers die gebruik maakten van de

hashtag beschouwden vluchtelingen als ongewenst en crimineel. Deze gedachtegang kan leiden tot uitsluiting van vluchtelingen. Volgens dit onderzoek sluiten de gevonden tendensen aan bij de huidige denkrichting van en het politiek klimaat in Europa, waar nationalistisch-conservatieve en xenofobe rechtse groeperingen aan de macht komen en het discours van racisme aannemen (Kreis, 2017). Zo worden er anti-migratiediscoursen geuit op sociale media om de vluchtelingen en hun integriteit in twijfel te trekken. Hierbij worden er uitspraken gedaan zoals “het gaat niet lang meer duren voordat de verkrachtingen beginnen”. Dit wordt gedaan om het stereotiepe beeld terug te winnen en de gedachte omtrent vluchtelingen te houden als bedreigend (Rettberg & Gajjala, 2015).

Naast de hashtag *#refugeesnotwelcome* is er ook een tegenbeweging ontstaan, namelijk *#RefugeesWelcome*. Dit is een hashtag die via *Twitter* verspreid werd aan het begin van de vluchtelingencrisis. Vanuit deze digitale opiniebeweging ontstond er een golf van empathische reacties in Europese gastlanden. Dit als gevolg van beelden van vluchtelingenkinderen als belangrijkste slachtoffers die viraal gingen. Denk maar aan de harde mediabeelden, zoals de afbeelding van het lichaam van het driejarig jongetje Aylan Kurdi op de Turkse strand waarmee de vluchtelingencrisis werd geframed. Deze gedachtegang werd voornamelijk aangestuurd door tweets van sociale media elites, en vervolgens getweet door andere gebruikers (Barisione et al., 2017). Twittergebruikers raken met elkaar verbonden en richten zich op een bepaalde gedeelde ideologie (Kreis, 2017). Hoewel deze mensen niet op dezelfde plaats wonen, verwijzen ze toch naar dezelfde gebeurtenissen die in de media aan bod komen. Het gebruik van dezelfde hashtag dient als een manier om eenzelfde waarde te delen om zo te behoren tot een bepaalde gemeenschap en kan een connectiviteit tussen de gebruikers weergeven (Barisione et al., 2017; Kreis, 2017).

Mensen lezen het nieuws vaak privé (Rauch, 2016). Om een conversatie te hebben met andere leden van de gemeenschap moeten ze gedeelde informatiebronnen hebben om over te communiceren. Wel blijkt dat zelfs mensen die zelden tot nooit het nieuws volgen toch indirect een vervormde kijk hebben op de wereld die veroorzaakt wordt door de nieuwsmedia (Boomgaarden & Vliegthart, 2009; Greussing & Boomgaarden, 2017). Zij worden beïnvloed door interacties met mensen die wel het nieuws volgen.

In vergelijking tot onderzoeken over mainstream berichtgeving en nieuwe nieuwsmedia technologieën, blijken alternatieve vormen van berichtgeving een ondervertegenwoordigd en weinig onderzocht thema te zijn in communicatie- en mediastudies, terwijl ze toch een belangrijke positie en invloed hebben in een democratische samenleving (Harcup, 2015). Individuen voelen zich aangetrokken tot alternatieve media door de ontevredenheid over de mainstream media (Harcup, 2015). Alternatieve vormen van journalistiek willen de passieve rol van het publiek als ontvanger

uitdagen en actief burgerschap onder alternatieve journalisten en publiek bevorderen (Harcup, 2015). Alternatieve media worden beschouwd als een kritisch medium (Fuchs, 2010). Het is een hulpmiddel bij het pogen te begrijpen van de wereld. Dergelijke media bieden meer betrokkenheid van de lezer als burger. Alternatieve media pogen ook om de burger mondiger te maken. Ze geven gewone mensen de kans om hun eigen verhaal te vertellen zonder de professionele expertise en status van een journalist (Atton, 2008). In het onderzoek van Harcup (2015) wordt er oproep gedaan om meer onderzoek te doen naar het publiek van alternatieve media. Ook Downing (2003) dringt aan om meer aandacht te vestigen op mensen die aan de ontvangende kant staan van alternatieve journalistiek. Hij beschrijft dit publiek als *“the virtually unknown”*.

Vanuit de leemtes uit de literatuur werd de onderzoeksvraag opgesteld: hoe reageren gebruikers van Facebookpagina's van alternatieve media op de berichtgeving over vluchtelingen in Europa? Hierbij wordt de interactie en/of het debat van lezers over berichtgeving omtrent de vluchtelingen(crisis) in alternatieve nieuwsmedia op *Facebook* onderzocht. Er wordt gekeken welke frames sociale mediagebruikers omtrent de vluchtelingen(crisis) toepassen en welke andere mogelijke reacties optreden. Dit onderzoek poogt de ervaring van en communicatie over berichtgeving omtrent vluchtelingen te interpreteren en de betekenis te begrijpen met behulp van een kwalitatieve deductieve framinganalyse. Een framinganalyse is een nuttige methode om na te gaan hoe mensen hun mening uitdrukken tegenover mediaberichtgevingen (in dit geval omtrent vluchtelingen). Framing hecht belang aan nieuwsconstructie en (publiek)ontvangst. Dit maakt een framinganalyse als onderzoekstechniek geschikt voor dit onderzoek. In het volgende onderdeel (zie Methode) wordt dit nader toegelicht.

Methode

Goffman (1974) kwam met het concept van de framinganalyse en Entman (1993) heeft dit voor het eerst toegepast in de praktijk voor een analyse op massamedia. Sinds het begin van de jaren negentig is het gebruik van framinganalyse in onderzoek naar nieuws en journalistiek toegenomen (De Vreese, 2005; Van Gorp, 2010). Dit werd gedaan met als doel inzicht te bieden in de factoren die vormgeven aan de media-interpretaties van de werkelijkheid en hun potentiële invloed op het publiek. Onderzoekers gebruiken de framinganalyse om gedrukte en andere media te begrijpen (Linström & Marais, 2012).

Er zijn twee manieren om frames in het nieuws te analyseren (Semetko & Valkenburg, 2000), namelijk inductieve en deductieve methoden. Inductieve methoden worden vaak toegepast in kwalitatief onderzoek (Verhoeven, 2010). Hierbij wordt er vanuit de verzamelde gegevens een

algemene theorie gevormd. Bij deductief onderzoek wordt er aan de hand van theorieën nagegaan of bepaalde veronderstellingen standhouden. Dit is vaak het uitgangspunt bij kwantitatief onderzoek (Verhoeven, 2010). Sommige studies passen kwantitatieve inhoudsanalyse toe of een *computer-assisted frame analyse*, terwijl anderen voor een tekst-gebaseerde interpretatieve kwalitatieve methode gaan (Linström & Marais, 2012). Inductieve methoden starten met een open visie en halen alle mogelijke frames uit een tekst. De deductieve zoekstrategie gebruikt vooraf gedefinieerde frames als analyseerbare eenheden. De frames worden op voorhand geoperationaliseerd. In tegenstelling tot de inductieve zoekstrategie is het doel hier niet om alle mogelijke framebundels in kaart te brengen, maar om patronen terug te vinden. Onderzoek naar beeldvorming van vluchtelingen werd in verschillende onderzoeken (De Coninck et al., 2018; Van Gorp, 2005; Vliegenthart & Roggeband, 2016) aan de hand van kwantitatieve methoden gedaan, of een combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve methoden. Zo maakt het onderzoek van Greussing en Boomgaarden (2017) gebruik van een combinatie van inductieve en deductieve automatische frame-analyses. Aan de hand van een inductieve manier worden de meest dominante frames geïdentificeerd, dan wordt een deductieve aanpak toegepast om het voorkomen van de frames te onderzoeken.

Volgens Van Gorp (2006) moet een frame-analyse systematisch teksten/ communicatie-uitingen bestuderen en op zoek gaan naar een beperkt aantal framebundels. Een frame bestaat uit een framebundel (*framepackage*). Deze bestaat uit drie groepen elementen, namelijk een *centrale frame*, *framing devices* en *reasoning devices* (Gamson & Modigliani, 1989; Van Gorp, 2010; Van Gorp & Gourdin, 2014). De *centrale frame* is een aanduiding van het eigenlijke frame. Dit kan vergeleken worden met de bril die wordt gebruikt om naar een bepaald concept (hier vluchtelingen) te kijken. Een *frame* is een “centraal organiserend idee dat helpt om betekenis te geven aan relevante gebeurtenissen en dat helpt aan te geven wat er op het spel staat” (Gamson & Modigliani, 1989, p. 3). Vaak staat de frame niet expliciet vermeld, dus moet er op zoek gegaan worden naar tekstuele elementen die het abstract denkkader vertegenwoordigen.

De auteur van een boodschap past frames bewust of onbewust toe door *framing devices* te gebruiken. Dit zijn specifieke linguïstische structuren zoals woordgebruik, stereotypen, metaforen, beeldmateriaal, argumenten en voorbeelden, die allen naar het frame verwijzen als omvattend idee (Gamson & Modigliani, 1989). Alle elementen die het frame activeren bij het publiek worden *framing devices* genoemd. Aanvullend zijn er de *reasoning devices*. Deze geven aan welke indicatoren het abstracte frame in een tekst meedelen. Dit zijn elementen die het verhaal vormen, zoals de definitie van het probleem, de interpretatie van oorzaken en gevolgen, aanbevelingen van oplossingen en het vellen van een moreel oordeel (Berbers et al., 2016; Entman, 1993). Deze *reasoning devices* hebben de kracht van framing. Ze wekken een frame zonder dat men het hele verhaal moet vertellen. Denk

hierbij aan definiëringen, problematiseringen, oorzaken van problemen, gevolgen van problemen, beleidsmatige uitdagingen en oplossingen voor de problemen (Van Gorp & Gourdin, 2014). Al deze elementen vormen een framebundel (Gamson & Modigliani, 1989). Bij de operationalisering worden ze samengebracht in een *frame matrix*, waarbij de rijen de frames voorstellen en de kolommen de *framing* en *reasoning devices* (Berbers et al., 2016; Van Gorp, 2010).

Dit onderzoek is voornamelijk exploratief, aangezien er nog niet veel is geweten over de lezers van alternatieve media, *the virtually unknown*. In dit geval is een op tekst-gebaseerde interpretatieve kwalitatieve methode waardevol om op zoek te gaan naar het voorkomen van bepaalde patronen, gebruikmakend van een vooraf gedefinieerde set aan frames om na te gaan of deze effectief in de communicatie voorkomen. De ruwe data wordt aan de hand van een kwalitatieve framinganalyse systematisch geordend, gereduceerd, geïnterpreteerd en gereconstrueerd. Dit is een continu proces. Dat heeft als voordeel dat de onderzoeker op elk moment het onderzoek kan verfijnen en nieuwe inzichten kan bekomen. Een deductieve analyse is niet zo populair in kwalitatief onderzoek (Van Staa & Evers, 2010), maar het gebruik van een deductieve methode heeft als voordeel dat er een vergelijking kan gemaakt worden tussen verschillende mediabronnen (Semetko & Valkenburg, 2000). Het doel van dit onderzoek is om na te gaan welke frames er voorkomen bij Facebook-gebruikers bij het schrijven van commentaren/reacties op alternatieve mediapagina's omtrent vluchtelingen, asielzoekers en transmigranten.

De analyse volgt de (zeven) stappen die Linström en Marais (2012) hebben opgesteld voor een kwalitatieve nieuwsframe analyse. Deze stappen pogen een zekere objectiviteit te waarborgen.

De eerste stap is een *medium en onderwerp* kiezen. Het onderwerp van dit onderzoek is de vluchtelingen(crisis) in Europa. Het medium waarop de framinganalyse wordt toegepast in dit onderzoek is het sociale mediaplatform *Facebook*. Verschillende nieuwsagentschappen hebben hun nieuws op *Facebook* geïntegreerd (Tran & Ngo, 2018). Op deze socialenetwerksite kunnen online nieuwslezers commentaren aan nieuwsberichten toevoegen en communiceren met medelezers. Naast de tekstuele reacties en de "vind ik leuk"-knop op *Facebook* is er sinds februari 2016 de mogelijkheid om een emoticon achter te laten als reactie (Tian, Galery, Dulcinati, Molimpakis, & Sun, 2017). Dit is een uitbreiding van de "vind ik leuk"-knop. Momenteel zijn er zes opties: "vind ik leuk", "liefde", "grappig", "wow", "verdrietig" en "boos". Deze worden weergegeven door *unicode emoticons*. Ze drukken uit hoe een gebruiker zich tegenover een bepaalde post voelt (Tian et al., 2017). Het belang en gebruik van emoticons in sociale media stijgt. Zo worden ze niet enkel gebruikt om informatie te delen, maar ook om emoties te delen. Ook blijkt er dat positieve emoticons frequenter worden

gebruikt dan negatieve. Emoticons kunnen de betekenis van linguïstische teksten wijzigen (Tian et al., 2017). Er wordt in de analyse ook rekening gehouden met deze emoticonreacties.

De tweede stap is het afbakenen van het *tijds kader*. Dit onderzoek analyseert reacties van Facebook-gebruikers op Facebookpagina's van Vlaamse alternatieve media omtrent de vluchtelingencrisis in de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018. Er wordt gepoogd om een zo actueel mogelijk beeld te vormen over het thema.

De derde stap is het *universum* voor het onderzoek bepalen. Het universum in dit onderzoek betreft alle reacties onder berichten omtrent vluchtelingen (in Europa) op de Facebook-pagina's van Vlaamse alternatieve nieuwsmedia. Voor een zo breed mogelijke blik worden alternatieve media met verschillende uitgangspunten onderzocht. Er is gekozen om *Media.21* te onderzoeken. Dit is een overkoepeling van de belangrijkste alternatieve digitale media in Vlaanderen: *Apache*, *DeWereldMorgen.be*, *Doorbraak.be*, *MO*/MO.be*, *newsmonkey*, *rekto:verso* en *StampMedia* (Media.21, 2018). Deze media bieden alternatieve onafhankelijke journalistiek. Ze helpen mee aan het ontwikkelen van een vierde macht die de democratie waarborgt door “vrije, onafhankelijke, pluralistische, kwalitatieve en innovatieve journalistiek, het zoeken naar nieuws, het geven van duiding, analyse, opinie én door een permanente dialoog” (Media.21, 2018).

Het is interessant om alle nieuwsbronnen die onder *Media.21* vallen te onderzoeken, aangezien een groot deel van de Vlaamse alternatieve nieuwsmedia hiertoe behoren. Zo is er *newsmonkey*, een populaire nieuwsbron met een focus op sociale media. Verder behoort ook *Apache* tot deze overkoepeling. *Apache* focust op onderzoeksjournalistiek en wil lezers actief betrekken. Ze schrijven vanuit een progressieve invalshoek. Ook *DeWereldMorgen* is links en progressief. Zij pogen de waarden gelijkheid, solidariteit, diversiteit, duurzaamheid, humanisme te waarborgen en democratie te bevorderen door het maken van media. Hier tegenover staat *Doorbraak*, deze nieuwsbron schrijft vanuit een open, kritische, objectieve en Vlaams-nationalistische perspectief. *MO*/MO.be* focust zich op mondiale thema's zoals migratie, klimaatverandering en internationale politiek. De redactie van *MO** is onafhankelijk en niet verbonden aan een politieke partij, zuil of strekking. Dan is er nog *rekto:verso*, een online cultuurmagazine dat door “de bril van kunst en cultuur naar de samenleving kijkt” (Media.21, 2018). Ze beschouwen zichzelf als links progressief. Ten slotte is er nog *StampMedia*, een nieuwsbron die voornamelijk jongeren een stem geeft en betreft in het maatschappelijk debat. Ze pogen “jongeren mediawijs te maken en media jongerenwijs”. Tabel 1 vertoont de populariteit van deze besproken media steunend op het aantal *likes* van de Facebookpagina.

Tabel 1

Likes van de nieuwsmediapagina op Facebook (2020), geraadpleegd op 13/04/2020

Nieuwsbron	Aantal likes
newsmonkey	115 069
DeWereldMorgen	52 934
MO*	37 653
Apache	34 479
Doorbraak	16 890
StampMedia	11 147
rekto:verso	9 171

De vierde stap is het identificeren van een analyse-eenheid. De analyse-eenheid in frame-analyse bestaat vaak uit nieuwsartikels uit een geselecteerde periode uit een geselecteerde krant. In dit onderzoek worden in plaats van artikels, reacties onder nieuwsartikels bestudeerd. Het universum voor een deductieve analyse bestaat uit het aantal publieke uitingen. De analyse-eenheid in dit onderzoek is een uiting van een Facebookgebruiker. Alle reacties die verband houden met vluchteling(en), transmigrant(en) en asielzoeker(s) in Europa worden opgenomen in een databestand. Het verzamelen van de data gebeurt via *Facebook*. Op *Facebook* is er een zoekbalk waar je kan zoeken naar bepaalde posts die een pagina heeft geplaatst. De volgende zoektermen worden gebruikt: vluchteling(en), transmigrant(en) en asielzoeker(s). Elk artikel met betrekking tot deze zoektermen wordt in de dataverzameling opgenomen. Hierna worden de reacties onder deze artikelen open gecodeerd en daarna axiaal. Dit wordt gedaan met behulp van *NVivo*, een kwalitatief softwareprogramma voor gegevensanalyse. Voor een voldoende geldigheid hanteren we een open blik en gaan we systematisch te werk (Van Gorp, 2007). De citaten die worden gebruikt in de analyse, discussie en conclusies worden aangepast door middel van een reconstructie van de zin, bijvoorbeeld door het gebruik van synoniemen, om de anonimiteit van de gebruiker te waarborgen. Er zal aan het einde ook gecontroleerd worden op de vindbaarheid van de reacties. Dit zal maximaal beperkt worden. Verder worden er geen namen weergegeven in dit onderzoek.

De vijfde stap is een selectie maken van een *frame-typologie*. Deze stap is cruciaal voor het resultaat van de framinganalyse. Dit onderzoek hanteert een deductieve aanpak en maakt gebruik van

vooropgestelde frames die zijn geconstateerd en geoperationaliseerd door Van Gorp (2006). Met zijn onderzoek naar de Belgische pers identificeert hij zes dominante framebundels, namelijk het “onschuldige slachtoffer”-frame (slachtoffer-frame), het “vreemdelingen zijn indringers”-frame (indringer-frame), “*not in my backyard*”-frame, “politici zijn te wantrouwen”-frame, “alles in de tuin is prachtig”-frame en de “voorzieners”-frame. Deze kaders hebben een bepalende positieve of negatieve kijk op nieuwsberichten over vluchtelingen. Dit onderzoek analyseert vijf van de zes frames. Het “politici zijn te wantrouwen”-frame wordt niet mee geanalyseerd. De reden hiervoor is omdat het onderzoek zich focust op de kijk naar asielzoekers, vluchtelingen en transmigranten en de politiek niet mee bestudeerd. De *framing* en *reasoning devices* van het inductieve onderzoek van Van Gorp (2006) (zie Bijlage A: Frame matrix) worden gebruikt als indicatoren voor de deductieve analyse van dit onderzoek. Reacties zijn gecodeerd als er expliciet of impliciet een frame in hun reactie refereert naar een *framing* of *reasoning device*. Hieronder worden de frames nog toegelicht:

Het “Not in my backyard”-frame

“*Not in my backyard*”, afgekort *NIMBY* wordt sinds het begin van de jaren tachtig aangeduid als metafoor om de eigen achtertuin aan te duiden. Mensen verzetten zich tegen de komst van nieuwkomers vanuit egoïsme en eigenbelang. Ze hebben geen bezwaar als de nieuwkomers in iemand anders zijn “achtertuin” zouden komen. Deze frame kan op twee manieren worden toegepast. In het eerste geval kan dit een protest zijn van de bevolking, die tegen de komst van nieuwkomers is en het een probleem vindt. In het tweede geval wordt het niet gezien als probleem, maar eerder als een vooroordeel.

Het “Vreemdelingen zijn indringers”-frame

Vanuit deze frame vormt de vreemdeling een bedreiging vormende indringer. Hij wordt gelijkgesteld met een crimineel of iemand die een (potentieel) gevaar zal vormen voor de veiligheid. De “indringer” wordt beschouwd als iets onbekend, ongewenst en bedreigend. Het geeft een beeld van een persoon met kwade bedoelingen en een bedreiging voor de cultuur en eigen bevolking. Er wordt een rechtstreeks causaal verband gelegd tussen vreemdelingen en criminaliteit. Ook wordt de vreemdeling hier voorgesteld als profiteur of als crimineel die misbruik maakt van het recht om asiel aan te vragen.

Het “Onschuldige slachtoffer”-frame

Vanuit dit frame worden nieuwkomers voorgesteld als onschuldige slachtoffers. Het verwijst naar de kwetsbare of hulpbehoevende mens die bezwijkt onder onrechtvaardigheid, hogere machten of zelfdestructie. Vaak is er dan bescherming nodig van een externe macht, want het slachtoffer is passief, zwak en niet bij machte om zichzelf te helpen. De nieuwkomers worden beschouwd als

slachtoffers van (natuur)geweld en vervolging, waardoor ze geen andere keuze hadden dan het moederland te verlaten en onvrijwillig uit te wijken naar een land waar ze veilig zijn. Vanuit deze frame wordt hulp beschouwd als een morele plicht om de medemens in nood te helpen. Medelijden en machteloosheid vormen hierbij een emotionele basis.

Het "Alles in de tuin is prachtig"-frame

Deze frame doelt op het selecteren van alleen maar *framing devices* met een positieve connotatie. Volgens deze frame zou iedereen een beetje verantwoordelijkheid moeten opnemen en focussen om solidair, gastvrij, geduldig, tolerant, begripvol en hulpvaardig te zijn. Het verschil met het slachtoffer-frame is dat hier alle ellende van de situatie naar de achtergrond verdwijnt en er gefocust wordt op het positieve. De waarden gastvrijheid en tolerantie vallen ook onder dit frame.

Het "Voorziener"-frame

Onder dit frame komen kansen naar boven. "De nieuwkomers zouden de economie kunnen stimuleren" is de achterliggende gedachte. Zo ook de gedachte dat nieuwkomers beschikken over geld, dat ze kunnen gebruiken in winkels, en dat zal de economie bevorderen. Ze zouden ook meer arbeidsplaatsen kunnen invullen. Verder zijn er nog indirecte voordelen voor iedereen, zoals het contact met andere culturen en levendigere straten. De situatie wordt hier niet als een probleem beschouwd, maar als een meerwaarde. Hieronder vallen concrete en praktische argumenten om de lezer te overtuigen van de goede aspecten van de nieuwkomers.

De zesde stap is het *operationaliseren van de definities*. Er moeten operationele definities van de geselecteerde nieuwsframes zijn. Dit zijn precieze beschrijvingen van de fenomenen. Het is raadzaam om definities van andere onderzoekers te overwegen (Linström & Marais, 2012). Voor de operationalisering van de frames die zullen worden toegepast voor de analyse wordt gebruik gemaakt van de definitie die Van Gorp (2006) er aan hecht. Ook wordt de frame matrix gehanteerd, die is opgesteld voor deze frames (zie Bijlage A: Frame matrix). Nadat al deze stappen succesvol zijn uitgevoerd, kan er een conclusie worden getrokken en zo een antwoord worden gegeven op de onderzoeksvraag.

Resultaten en discussie

De resultaten van de analyse worden hieronder per nieuwsbron besproken en vergeleken met bevindingen in de theorie. De frames worden per nieuwsbron besproken. Uit eerder onderzoek is gebleken dat er een verschil is in verband met de visie van de nieuwsbron (Van Gorp, 2005). Daarom worden de nieuwsbronnen afzonderlijk geanalyseerd en achteraf vergeleken. De frames worden nader toegelicht gaande van meest voorkomende naar minst voorkomende. Dit moet niet rigide genomen

worden, aangezien het vaak voorkomt dat de twee meest voorkomende frames ongeveer evenveel voorkomen met een nipte dominantie. Artikels die geen betrekking hebben op Europa werden uit de database gehaald en zijn dus niet mee geanalyseerd. Er zijn in totaal 167 artikels geanalyseerd. Elk artikel had 0 tot 165 tekstuele reacties. Indien er een opvallend aantal reacties of emoticonreacties gevonden is, wordt dit vermeld bij de nieuwsbron zelf. Tabel 2 toont het aantal artikels per zoekterm en per nieuwsbron.

Tabel 2

Aantal artikels per zoekterm en per nieuwsbron

Nieuwsbron	Zoekterm			Totaal
	<i>Asielzoeker(s)</i>	<i>Transmigrant(en)</i>	<i>Vluchteling(en)</i>	
Apache	8	7	28	43
DeWereldMorgen	3	4	25	32
Doorbraak	0	5	6	11
MO*	10	3	39	52
newsmonkey	1	4	10	15
rekto:verso	0	0	3	3
StampMedia	2	1	8	11
Totaal	24	24	119	167

Apache

De artikels van *Apache* gaan voornamelijk over de slechte aanpak van de asielzoekers en transmigranten. Zo berichtten artikels over de desinformatie en kosten van nieuwkomers waardoor de nieuwkomers slachtoffers worden van hogere instanties (zoals politie en advocaten) en mensensmokkelaars. Zoals hierboven besproken gaan de frames van meest voorkomende frame naar het minst voorkomende.

Het meest voorkomende frame is het *not in my backyard*-frame. Nationalisme en vreemdelingenhaat staan hier voorop. Vragen zoals “Waarom verdedigen ze hun eigen land niet?” en “Waarom komen hier enkel mannen, waar zijn de vrouwen en kinderen?” komen meermaals naar voren. Dit beeld kan te wijten zijn aan het feit dat mannelijke vluchtelingen en asielzoekers tot acht keer meer in nieuwsartikels voorkomen dan vrouwen (Blumell & Cooper, 2019). Het blijkt dus dat vrouwen disproportioneel afwezig zijn in het nieuws omtrent vluchtelingen (Berry, Garcia-Blanco, & Moore, 2016). Hoewel de recente vluchtelingenstromen over de Middellandse Zee vaak mannelijk

werden voorgesteld, blijken ze in realiteit toch heterogeen (Kofman, 2018). Uit de reacties van dit onderzoek blijken de Apache-lezers toch een afwezigheid van vrouwen en kinderen die naar Europa reizen aan te halen. De reacties spreken vooral over mannen. Naast het feit dat vluchtelingen worden afgeschilderd als merendeels mannen, worden ze ook beschouwd als islamitisch. In de reacties wordt er vaak gesproken over de vluchtelingen die de islam naar het Westen brengen. Het beeld van islamvluchtelingen kan te wijten zijn aan het feit dat de meeste nieuwkomers die Europa binnenkomen in de huidige crisis afkomstig zijn uit Syrië, Irak of Afghanistan, voornamelijk moslimlanden (De Coninck, 2019). Er is ook een versterking van het anti-islamitische te zien in de reacties. De islam wordt als bedreiging gezien voor de eigen waarden en normen. Ook wordt er voorgesteld om hen wapens te geven zodat ze vechten voor hun land en dus niet naar Europa moeten komen. “Laat ze hun eigen land verdedigen, opbouwen en verbeteren. Werken en afzien net zoals onze voorouders hebben gedaan” zegt een lezer. Er wordt ook vaak aangehaald om nieuwkomers naar huis te sturen, en de migratie te stoppen. “We zouden eerst de mensen hier moeten helpen, voordat we anderen helpen. Want wat met onze mensen die ook hulp nodig hebben, zoals onze daklozen en ouderen? Wat met onze cultuur?” zegt een Apache-lezer. Volgens enkele lezers blijkt de regering zich ook voornamelijk over de nieuwe doelgroep te bekommeren, en laat ze eigen volk aan hun lot over. Zo zegt een lezer: “Ze krijgen meer dan ons, er wordt voor hen beter gezorgd”. Ook de slachtofferrol wordt gespiegeld naar het eigen volk “Wij zijn de echte slachtoffers, zet die oogkleppen van naïviteit af en eigen volk eerst!” zegt een lezer. Hier komt het egoïsme en eigenbelang van het *NIMBY*-frame duidelijk naar voren. Hiernaast heerst ook de gedachte “Waarom eigenlijk in mijn achtertuin? Waarom komen ze naar hier?”, “Er zijn genoeg andere Afrikaanse landen waar ze naartoe kunnen.” en “Niet heel hun land bestaat uit oorlogsgebied.”. Dit zijn verschillende reacties van de lezers. De reden van deze negatieve discours kan te wijten zijn aan de al lang bestaande culturele, beschermende en economische logica om de aanwezigheid van migranten, etnische minderheden en asielzoekers te problematiseren. Er heerst een dominante voorstelling van de vluchtelingencrisis als een culturele en economische dreiging voor Vlaanderen, België en Europa veroorzaakt door de instroom van vluchtelingen (De Cleen, Zienkowski, Smets, Dekie, & Vandevorodt, 2017). Als antwoord op mensen die een frame toepassen die de nieuwkomers wel hier willen houden, wordt de reactie “Onderhoud ze zelf als je ze hier wilt houden en hou ons erbuiten.” gegeven. Dit is een duidelijke reactie vanuit het *not in my backyard*-frame.

Het tweede meest voorkomende frame is het onschuldige slachtoffer-frame. Dit uit zich voornamelijk in stellingen doorheen verschillende reacties zoals “Het probleem ligt bij onze mensen, we zijn intoleranter en onverdraagzamer aan het worden.”. Enkele lezers die vanuit het onschuldige slachtoffer-frame kijken, vinden dat er opzoek moet worden gegaan naar een menswaardige oplossing. Verschillende gebruikers vinden dat mensen een gesprek moeten aangaan en de verhalen

van nieuwkomers moeten aanhoren. Zo zegt een lezer van *Apache*: “Je moet die mensen hun verhalen aanhoren, hoe ze alles hebben moeten achterlaten en hier vanaf nul moeten beginnen”. Uit een inhoudsanalyse van Berry et al. (2016) omtrent de vluchtelingen crisis blijkt het zo te zijn dat citaten de meest nauwkeurige manier zijn om mensen te vertegenwoordigen. Een onnauwkeurige representatie kan gemakkelijk leiden tot onbegrip, wat op zijn beurt leidt tot een gebrek aan tolerantie. Veel individuen hebben in hun dagelijks leven nog steeds beperkt contact met vluchtelingen en hun verhalen. Zij vormen hun publieke opinie over minderheidsgroepen via wat ze consumeren via nieuwsmedia (De Coninck, 2019). Vanuit deze frame worden nieuwkomers gezien als mensen die op zoek zijn naar een beter leven. De asielzoekers, vluchtelingen en transmigranten worden ook wel slachtoffers van advocaten, mensensmokkelaars, de maffia en politici genoemd. Zo zouden advocaten geen correcte informatie verschaffen aan de nieuwkomers, waardoor ze ook afhankelijker worden van mensensmokkelaars. Hierbij reageren lezers ook voornamelijk met boze, verdrietige of verblufte emoticons. Ook voor de aanpak van vluchtelingen wordt er vaak verwezen naar de barre aanpak van de jaren '30 van de Duitse vluchtelingen. Daarenboven zijn ze ook slachtoffers van oorlog, armoede en terreur. Hiernaast worden kinderen als een nog groter slachtoffer gezien. “Een kind aan zijn lot overlaten kan je niet maken, zij hebben hier niet voor gekozen” zegt een Apache-lezer. Ook in het onderzoek van Van Gorp (2006) blijken voornamelijk kinderen en vrouwen de slachtofferrol te krijgen. Het schenden van de mensenrechten is een ander punt dat naar boven komt bij het slachtoffer-frame. “De kampen zijn een schending van de mensenrechten, als je dat niet gelooft, ga eens naar waar de oorlogsvluchtelingen vandaan komen een maand doorbrengen” zegt een lezer. Hierbij worden de slechte omstandigheden van de nieuwkomers aangeduid.

Het derde meest voorkomende frame is het indringer-frame. “Als jullie die profiteurs graag hier willen hebben, geef dan een gedeelte van je loon af” zegt een lezer. Er wordt hier letterlijk gezegd dat het gaat om profiteurs en dus eigenlijk indringers, want “Ze genieten van ons sociaal systeem...” zegt een andere Apache-lezer. Zo wordt ook de kost naar boven gehaald, want “Op wie zijn kost gebeurt dit nu allemaal?”. Deze gedachte wordt bekeken vanuit het indringer-frame. Naast profiteurs worden ze ook terroristen, verkrachters en moordenaars genoemd die de wetten overtreden. Het indringer-frame uit zich ook in wantrouwen en angst. Volgende uitingen komen dan naar voren: “Ze bedenken van alles om hier maar binnen te geraken” of “Ze weten wat te zeggen om toegelaten te worden”. Er wordt getwijfeld aan de vluchteling en aan hun integriteit. Dit kan te wijten zijn aan het feit dat mannelijke vluchtelingenrepresentatie vooral in verband worden gebracht met misdaad, terrorisme en geweld (Blumell & Cooper, 2019; De Coninck, 2019). Deze vermeende afwezigheid van vrouwen die naar Europa reizen, wordt door anti-immigrantengroepen aangehaald op sociale media om te beweren dat mannen die conflictgebieden ontvluchten lafaards zijn en niet bereid zijn kwetsbare vrouwen en

kinderen te beschermen (Rettberg & Gajjala, 2015). Deze reactie werd ook in dit onderzoek gevonden. Verschillende lezers vinden mannelijke nieuwkomers lafaards. Verder blijken enkele lezers zich ook zorgen te maken over de instroom van vluchtelingen. Zo zegt een Apache-lezer “Wat met onze toekomst en die van onze (klein)kinderen?”. Er is een angst voor cultuur, eigen volk en toekomst. Men wil zichzelf verdedigen door de vluchtelingen buiten te houden. Ook in het onderzoek van De Cleen et al. (2017) wordt de vluchtelingencrisis gekaderd als een culturele bedreiging. Het beleid om de asiel- en andere migratiebewegingen te beperken wordt op deze basis gelegitimeerd, evenals het beleid om de daadwerkelijk binnenkomende asielzoekers aan te pakken.

Opvallend is dat er specifiek wordt verwezen naar “Wat met transmigranten?”. Zij worden beschouwd als mensen die hier eigenlijk niet willen zijn. Transmigranten worden ook wel gelukszoekers genoemd, “Een echte vluchteling zou asiel aanvragen in het eerste land waar hij of zij de kans zou krijgen, maar deze mensen zijn uit op het land waar ze het meest profijt uit kunnen halen...” zegt een Apache-lezer. Deze reactie gaat ook uit van het indringer-frame.

Het voorziener-frame komt in mindere mate naar voren, dan de hierboven genoemde frames. Hierbij wordt er dan gesproken over de nieuwkomers als goedkope arbeidskrachten. Hun komst wordt met open armen ontvangen, want “de winst voor de economie ligt hoger dan de kosten die we voor die mensen maken” zegt een Apache-lezer. Ook wordt er eenmalig een link gelegd met een gezellig straatbeeld.

Tenslotte is er het alles in de tuin is prachtig-frame, dat het minst voorkomt. Het idee dat hier vooral wordt geuit is dat iedereen van de wereld is en de wereld is van iedereen.

DeWereldMorgen

De artikels van *DeWereldMorgen* tonen aan dat migratie niet het grootste probleem is. In de artikels worden politici als de misdadigers gezien. De maatregelen, aanpak en geweld jegens transmigranten worden belicht. Artikels tonen de situatie van nieuwkomers en het beleid dat wordt gevoerd over hen. Er wordt vanuit enkele artikelen duidelijk gestreefd naar een beter beschermingsbeleid. Daarnaast wordt hun (moeilijke) situatie en van de mensen die solidair zijn met deze nieuwkomers besproken. *DeWereldMorgen* post ook artikels die verhalen achter nieuwkomers vertellen.

Het meest voorkomende frame in *DeWereldMorgen* is het indringer-frame. Asielzoekers, transmigranten en vluchtelingen worden beschouwd als indringers, moordenaars en verkrachters. Zo zegt een *DeWereldMorgen*-lezer “Vorige week is er iemand vermoord door een asielzoeker...”. Vanuit verschillende reacties uit zich een duidelijke angst. Er wordt ook hier een link gelegd met moslims.

Enkele lezers maken zich zorgen om de sociale gevolgen van het eigen land. Het gaat dan voornamelijk over de toekomst van België en de verworven levenswijze. Men vindt dat deze dreigt te worden overspoeld door andere culturen en dat eigen cultuur onderdrukt zal worden in een volgend decennium. Zo zegt een lezer “Wat met onze mensenrechten en onze cultuur?”. Uit reacties blijkt dat hen wegsturen als beste optie wordt gezien. Migratie in het algemeen wordt ook als iets negatief beschouwd, aangezien het diversiteit kapot maakt vinden verschillende lezers. Deze reacties komen overeen met het onderzoek van De Cleen et al. (2017), waaruit blijkt dat de vluchtelingencrisis de jarenlange rechtse dominantie op het gebied van asielvraagstukken in Vlaanderen versterkt. Vanuit de dominante discoursen over de vluchtelingencrisis in Vlaanderen blijken de welvaart, de culturele identiteit, de normen en waarden door vluchtelingen bedreigd (De Cleen et al., 2017). De reacties van dit onderzoek vertonen ook een wantrouwen tegenover het verhaal van vluchtelingen.

Hier tegenover staat het slachtoffer-frame, het tweede meest voorkomende frame. De vluchtelingen, transmigranten en asielzoekers worden beschouwd als slachtoffers van hogere machten die geld verdienen aan het lijden van mensen in nood. Advocaten, politici en mensensmokkelaars worden hier genoemd. Voornamelijk transmigratie blijkt een goudmijn te zijn blijkt uit reacties. Transmigratie blijkt uit ander onderzoek steeds duurder en indirecter te worden (Djajić, 2017). Hierdoor kunnen mensen voor een gevaarlijkere route kiezen die toch goedkoper is, of juist om meer landen te passeren, onderweg te werken en zo verder voor de reis te kunnen betalen. Door deze frame worden nieuwkomers beschouwd als personen in nood. Volgens enkele lezers is het onze plicht als mens om iedere mens in nood te helpen. Ook zeggen verschillende lezers dat mensen dichter tot de nieuwkomer moet gaan en er een gesprek mee moet beginnen, in plaats van enkel te lezen wat er in de media verschijnt. Zo zegt een *DeWereldMorgen*-lezer: “Je moet met die mensen gaan praten, zo veel mogelijk, voor, na en in een asielaanvraag, mensen die zijn erkend, mensen die nooit asiel hebben gevraagd en waarom”. “Iedere nieuwkomer heeft zijn verhaal, deze zijn complex en verschillend.” zegt een andere lezer. Hiernaast halen verschillende lezers van *DeWereldMorgen* ook een ontmenselijking van de aanpak die in volle opgang is zoals in de jaren ‘30, ‘45 of beter gezegd hoe de Gestapo omging met de hulpverleners en de vluchtelingen. De schuld wordt ook op Europa geschoven. Het idee dat het belastinggeld wordt geïnvesteerd in oorlog en bombardementen, waardoor mensen moeten vluchten heerst tussen verschillende reacties.

Het derde meest voorkomende frame is het *NIMBY*-frame. Hierbij komen vragen als “Waarom zorgen hun buurlanden niet voor hen?” en “Toen de oorlog hier uitbrak, waren er ook vluchtelingen, maar zij zochten een veilige plek bij de buurlanden. Een korte trip met minder risico.” naar voren. Ook de vraag van “Zou het niet kunnen dat alle vluchtelingen echt zijn?” en de gedachte dat er bedriegers

tussen zitten die liegen zodat het in hun voordeel speelt. Het wantrouwen vraagt naar bewijzen. Tenslotte valt hier ook de vraag van “*why in my backyard?*” op te merken.

Net als bij *Apache*, komt ook hier het idee van “Iedereen is van de wereld en de wereld is van iedereen.” naar boven. Dit is het vierde meest voorkomende frame, namelijk het alles in de tuin is prachtig-frame. Ook zeggen verschillende lezers “Niemand is illegaal.”. Er is volgens hen niets aan de hand. Deze lezers vinden dat mensen zich moeten bezighouden met echte problemen zoals het klimaatbeleid. “We moeten samenleven en samen focussen op zo’n problemen.” is de samenvattende uiting van enkele lezers.

Het minst voorkomende frame is het voorziener-frame. “Ik ben bereid om hun kosten op me te nemen en te zorgen dat ze een betere toekomst krijgen. Ze zouden een meerwaarde zijn voor onze samenleving.” zegt een lezer. Deze reactie uit zich vanuit het voorziener-frame, aangezien er wordt gezegd dat ze een meerwaarde zouden zijn. Verder zijn er ook verscheidene reacties die spreken over nieuwkomers als extra arbeidskrachten.

MO*

De artikelen van *MO** geven visies, ervaringen en verhalen van vluchtelingen weer. Verder berichtten ze ook over hoe nieuwkomers het slachtoffer zijn van het beleid, politici en smokkelaars. Solidariteit met nieuwkomers wordt hier ook belicht. Daarnaast zijn er ook nog positieve artikels over buitenlandse keukens en sporten. Tenslotte zijn er ook nog informatieve artikelen die de situatie in België in kaart brengen omtrent de opvangcentra, hoeveel plaatsen er ter beschikking zijn...

Het meest voorkomende frame is het onschuldige slachtoffer-frame. Deze uit zich voornamelijk in schendingen van de kinder- en mensenrechten. De momentele aanpak is onmenselijk vinden verschillende lezers. Volgens De Cleen et al. (2017) voorziet België een aantal vluchtelingen van de basisbehoeften, maar de moeilijke toestand van de vluchtelingen en hun mensenrechten zijn vaak ondergeschikt aan nationale en Europese belangen. Verschillende lezers vinden dat er wordt gefaald in menselijkheid. “Laat de mensen tegen nieuwkomers in nood zijn, in dezelfde situaties terecht komen” is de boodschap. Situaties waar vluchtelingen gemarteld of verkracht worden, worden in deze gevallen aangehaald. Deze reacties krijgen veel verdrietige emoticons. Aan de andere kant is er ook wel een negatieve blik naar het eigen volk. Zo zegt een lezer “Je zou het een vluchteling ook niet aan willen doen om tussen zo’n haters te leven.”. Lezers blijken meer hulp te willen bieden onder de verhalen achter vluchtelingen. Ook hier worden niet de vluchtelingen, maar de smokkelaars gezien als misdadigers. Ze verdienen geld op de kap van andere mensen wordt er gezegd. Verder zou ook iedereen dezelfde kansen moeten krijgen. Het helpen van mensen in nood is van belang. Een *MO**-lezer zegt “Iedereen die naar zijn hart durft luisteren, weet dat we mensen in nood moeten helpen.”.

Mensen die anderen helpen, worden gezien als mensen met een hart. “Het zijn mensen in nood” is de gedachte bij deze frame. Vluchtelingen worden beschouwd als slachtoffers die vluchten door redenen als foltering, verkrachting... Deze omstandigheden worden uitdrukkelijk genoemd in verschillende reacties.

Ook hier worden kinderen gezien als slachtoffers waar veel empathie voor is. Voor minderjarige kinderen vindt de meerderheid wel dat deze geholpen moeten worden. Zij worden dus vanuit het slachtoffer-frame gezien. Eens het kind meerderjarig wordt, wordt hij het land uitgestuurd, en dan wordt de situatie plots gezien vanuit het *not in my backyard*-frame. Dit is dan ook het tweede meest voorkomende frame. “Waarom zouden wij voor hun problemen moeten opdraaien?” is een gedachte die door verschillende reacties heerst. Dat doet de vraag rijzen van “Waarom eigenlijk in mijn achtertuin?”. Zo zeggen twee lezers: “Laat ze bij hun geloofsgenoten hulp zoeken...” en “Islamitische vluchtelingen dienen opgevangen te worden in moslimlanden...”. Net als in de voorgaande nieuwsbronnen wordt hier een rechtstreeks verband gelegd tussen vluchtelingen en moslims. Uit eerder onderzoek blijkt het Vlaamse discours over asiel al voor de huidige vluchtelingencrisis grotendeels rond de islam draaide. De crisis blijkt een voortzetting van deze gedachte. Het onderscheidt West-Europa in het algemeen van Oost-Europese landen waar de islam een nieuw “probleem” is dat door de huidige vluchtelingencrisis is ontstaan (De Cleen et al., 2017).

Er heerst ook hier een duidelijke angst en vragen zoals “Wat met de toekomst van mijn kleinkinderen en hun veiligheid?”. Het onderwerp veiligheid behoort tot het indringer-frame, het derde meest voorkomende frame. “We willen geen criminelen beschermen...” zegt een lezer. Hierbij worden ook voorbeelden van incidenten genoemd, zoals geweld tegen truckers en ordehandhavers of het insluipen in vrachtwagens. Ook hier is er sprake van de term goudzoekers. Deze mensen moeten buitengehouden worden. Angst is een gevoel dat ook in dit frame naar voren komt. Voornamelijk een angst om te islamiseren en een angst voor de toekomst. Dit resultaat kwam ook naar voren in het onderzoek van Roggeband en Vliegenthart (2016). Zij vonden in hun onderzoek dat de islamitische cultuur en religie meer als een bedreiging werd beschouwd tegenover de eigen normen en waarden. Zo zou de islam onverenigbaar zijn met de liberale waarden zoals secularisme en gendergelijkheid, die als onderdeel van de Vlaamse en Europese identiteit worden gepresenteerd (De Cleen et al., 2017; Vliegenthart & Roggeband, 2016). De vluchtelingencrisis blijkt de gedachte dat nieuwkomers de waarden en normen niet respecteren te versterken (De Cleen et al., 2017).

Ook in *MO** zeggen verschillende lezers dat mensen een gesprek moeten aangaan met vluchtelingen, asielzoekers en transmigranten. Verder vinden enkele lezers dat er meer en beter geïnvesteerd moet worden in de actieve integratie van nieuwkomers. Dit is het voorziener-frame, het

vierde meest voorkomende frame. Legale nieuwkomers zouden het land binnengelaten moeten worden om te werken voor bedrijven, zodat ze kunnen integreren, de economie stimuleren en zo kunnen bijdragen aan de samenleving. “Vluchtelingen buiten de deur houden zou veel geld kosten en levert alleen maar ellende en ontmenselijking op” is de gedachte dat door de reacties heerst. Dit zijn positieve reacties die het ontvangen van nieuwkomers als een win-winsituatie zien.

Ten slotte is er het alles in de tuin is prachtig-frame, het minst voorkomende frame. Hierbij wordt er positief gesproken over buitenlandse gerechten. Zo kreeg een artikel over de Syrische keuken veel meer “vind ik leuk”-reacties tegenover de andere artikels. Er is dus geen enkel probleem en de lezers staan open voor gerechten van nieuwkomers.

Doorbraak

De artikels van *Doorbraak* berichtten over de noodsituaties in het thuisland van de nieuwkomers. Ze presenteren nieuwkomers als slachtoffers van mensenhandel, waar iets aan gedaan moet worden. Opvallend is dat de artikels omtrent transmigranten eerder negatief omschreven worden. Zij worden eerder als illegaal en problematisch beschouwd.

Het meest voorkomende frame in *Doorbraak* is het indringer-frame. Wanneer het gaat over de aanpak van nieuwkomers wordt “oppakken, opsluiten en terugsturen” als eerste optie gezien. Ze worden beschouwd als mensen die onwettig zijn en illegaal in het land verblijven. Reacties die vanuit deze gedachtegang spreken, worden aangemoedigd door “vind ik leuk”- en “liefde”-emoticons. Nieuwkomers worden beschouwd als indringers die weg moeten en geen hulp verdienen. Ook worden ze beschouwd als “profiteurs die komen genieten van uitkeringen”. Verder is er ook de angst voor het eigen bestaan. Een samenvattende uiting vanuit deze frame is “Er heerst chaos in Europa, een verrechtsing van de bevolking, steekpartijen, verkrachtingen... Het is genoeg geweest. Welke toekomst gaan onze kinderen en kleinkinderen hebben? Onze mensen zijn bang op straat...”. De deuren moeten dicht voor ongewensten. We moeten de samenleving op slot doen, anders stuikt die in mekaar. Dat nieuwkomers een zondebok worden is een kenmerk van de vluchtelingen crisis die een golf van paniek in Europa heeft meegenomen (De Cleen et al., 2017; Sajir & Aouragh, 2019). Ook wordt er getwijfeld aan de oprechtheid van vluchtelingen. Vooral bij transmigranten heerst er een indringer-frame en een *NIMBY*-frame. “De transmigranten moeten teruggestuurd worden.” is een veel voorkomende uiting.

Hier tegenover staat er wel een groep die vindt dat het de plicht van elke mens is om elkaar te helpen. Dit is het tweede meest voorkomende frame, namelijk het slachtoffer-frame. De vraag van “Hoe zou jij opgevangen willen worden?” komt naar voren. Ook de gedachte van “Zet jezelf in de schoenen van een ander!” wordt geuit. De lezers beschouwen de smokkelaars en politici als

misdadigers. Wanneer er kinderen betrokken worden, worden de ouders ook als misdadigers beschouwd. De slachtofferrol verschuift dan naar het kind alleen. Het artikel dat een kindslachtoffer betreft, is een van de meest gedeelde artikelen (203 keer) in dit onderzoek. Kinderen worden dus duidelijk belangrijk geacht.

Het derde meest voorkomende frame in *Doorbraak* is het *NIMBY*-frame. De vraag van waarom geen ander land uit het Midden-Oosten “hun broeders” opvangt, komt vaak naar voren. Zo reageren lezers “Er is nog veel plaats in Saoedi-Arabië, laat ze naar daar gaan. Ze brengen een totalitaire ideologie met zich mee dat fataal kan zijn voor onze toekomst.” of “Ze mogen hun veiligheid zoeken in de moslimlanden”. Ook hier wordt een duidelijk verband met de islam gelegd. Deze citaten tonen aan dat nieuwkomers hun veiligheid in de “achtertuin” van een ander land moeten zoeken. Voor degene die ze hier wil houden, wordt er gezegd ze in huis te nemen. Zo zegt een lezer “laat iedereen die ze hier wil houden ze opvangen”.

Het vierde meest voorkomende frame is het voorziener-frame. Er zouden meer arbeidskrachten moeten worden toegelaten met kwaliteiten vinden de lezers. Hierachter ligt de gedachte “goedkope arbeidskrachten om de kosten in eigen land te onderdrukken”. “We zouden deze kans” moeten grijpen zeggen enkele lezers. Deze lezers bezien het als een win-winsituatie.

Dit waren de vier frames die duidelijk merkbaar waren. Er is geen indicatie naar het alles in de tuin is prachtig-frame gevonden.

newsmonkey

De artikels in *newsmonkey* gaan voornamelijk over de overlast van transmigranten, de migratiestroom, het geweld van de nieuwkomers, het migratieprobleem en de aanpak ervan. De artikels gaan vooral over de aanpak van politici. Er zijn ook artikels die over de situatie van België gaan en informatie verschaffen over opvangcentra. Deze artikels spreken vaak vanuit een standpunt van een politicus. De reacties gaan in tegen de regering en spreken hun ongenoegen uit.

Het meest voorkomende frame is ook hier het indringer-frame. Enkele lezers beschouwen vluchtelingen, asielzoekers en transmigranten als indringers die niet binnen zouden mogen. “Er moet een stop komen!” reageert een newsmonkey-lezer of ‘...zet ze op het vliegtuig en stuur ze terug.” zegt een andere lezer. Bij verschillende lezers is er een onveiligheidsgevoel merkbaar. Nieuwkomers worden door enkele lezers beschreven als “illegale verkrachters”. Naast dat onveiligheidsgevoel is er ook de angst van “op weg te zijn naar een maatschappelijke, sociale, financiële en godsdienstige zelfmoord”. Ook hier worden voornamelijk transmigranten beschouwd als indringers.

Niet enkel nieuwkomers worden als crimineel beschouwd, ook ieder die solidair is met vluchtelingen wordt als crimineel beschouwd. De reacties die hulp verbieden voor nieuwkomers krijgen ook veel steun van anderen, voornamelijk door middel van “vind ik leuk”-reacties.

Het tweede meest voorkomende frame is het slachtoffer-frame. Zo stelt een newsmonkey-lezer de vraag: “Wat als jij eens naar een plek zou worden gestuurd waar de kans dat je sterft groot is en er een kans is op overleving in een ander land. Wat zou je dan doen?”. Ook de vraag “Weet jij hoe het is om in een oorlogsgebied te wonen?” rijst. Verder wordt er door de reacties heen duidelijk gemaakt dat mensen elkaar moeten helpen. Er wordt hier verwezen naar de hulpbehoevende mens.

Het derde meest voorkomende frame is het *NIMBY*-frame. Er blijkt een notie van angst te zijn bij de lezers. Een samenvattende gedachte van enkele lezers is “Wat als de vluchteling, transmigrant of asielzoeker die je helpt, een misdadiger is? We kennen zijn dossier niet.”. Er wordt getwijfeld aan de persoon in kwestie. Lezers willen het zekere voor het onzekere nemen en willen hem of haar niet in “hun tuin” nemen. Ook de persoon die een vluchteling helpt krijgt *NIMBY*-reacties. Voor degene die ze wel hier wil houden, wordt er voorgesteld om ze in huis te nemen. Deze reactie wordt ook geuit in het onderzoek van Van Gorp (2005), waar een lezer reageert met “pakt ze maar bij u in huis”.

Tenslotte is er geen enkele reactie die wijst op het alles in de tuin is prachtig-frame of voorziener-frame.

StampMedia

StampMedia laat de stem van jongeren horen. Ze plaatsen artikels met persoonlijke verhalen van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen en verhalen over vluchtelingen die het goed maken in België. De artikels vertellen het verhaal achter een vluchteling en geven een kijkje achter de term. Ze tonen de positieve kant van vluchtelingen.

Opvallend is wel dat er geen tekstuele reacties zijn. Wel zijn er emoticonreacties. De artikels en emoticonreacties wijzen voornamelijk op het alles in de tuin is prachtig-frame en voorziener-frame. De persoonlijke verhalen van vluchtelingen krijgen veel “vind ik leuk”-reacties tegenover andere artikels. Het gaat dan om 4 tot 14 “vind ik leuk”-reacties. Ook het slachtoffer-frame komt voorzichtig naar voren. Zo bericht een artikel over nieuwkomers die opnieuw willen beginnen, maar het gevoel hebben dat ze de kans niet krijgen. De andere frames komen hier niet voor.

rekto:verso

De artikels van *rekto:verso* gaan over het betrekken van vluchtelingen bij theater en cultuur. Het gaat om kunst maken met vluchtelingen en dit in de positieve zin. Opmerkelijk bij *rekto:verso* was het

aantal artikels op de zoektermen. Enkel op de zoekterm “vluchtelingen” konden artikels gevonden worden. Net als bij *StampMedia* waren er geen tekstuele reacties bij de artikels, maar wel emoticonreacties. Zowel vanuit de artikels als de emoticonreacties komt het slachtoffer-frame naar voren. De artikels berichtten positief over het betrekken van vluchtelingen bij kunst. Een artikel dat opvallend meer “vind ik leuk”-reacties heeft gehaald en vaak is gedeeld is *Cultuur = Crimineel*. Het gaat om een inval van agenten bij een kunsthuis dat vluchtelingen betrok bij hun werk. Dit project is abrupt verstoord door de politie. Dit maakt ook enkele mensen “boos” en “verdrietig”. Deze emoties worden geuit aan de hand van de emoticonreacties. Dit artikel is ook vaak (39 keer) gedeeld tegenover de andere artikels. Voor de overige artikels was er enkel sprake van “vind ik leuk”- en “liefde”-emoticons. Hier zien we voorzichtig het alles in de tuin is prachtig-frame naar voren komen. Er is geen indicatie naar de andere frames gevonden.

Dit onderzoek kende enkele beperkingen die in deze alinea worden besproken. Het handmatig aanmaken van een dataverzameling vanuit *Facebook* wordt afgeraden voor volgend onderzoek. Dit bleek enorm tijdrovend, voornamelijk omdat *Facebook* moeite had met oudere artikelen en reacties ophalen. Aangezien er maar met één onderzoeker is gewerkt, kan er een onderzoekersbias gevormd zijn tijdens het analyseren. Er werd gepoogd dit te beperken door systematisch te werken met een vooropgestelde matrix (zie Bijlage A: Frame matrix). Er moet bij de interpretatie van de resultaten zeker rekening gehouden worden met het feit dat er een gesloten aanpak is gehanteerd en het mogelijk is dat er frames uitgesloten/ingesloten zijn.

Conclusie

De resultaten van dit onderzoek dragen bij tot het inzicht in het thema vluchtelingen en de ontvangerszijde van alternatieve nieuwsmedia. De onderzoeksvraag van dit onderzoek is: hoe reageren gebruikers van Facebook-pagina’s van alternatieve media op de berichtgeving over vluchtelingen in Europa?

Er blijkt uit dit onderzoek een afwisselende dominantie te zijn van het indringer-, slachtoffer- en *NIMBY*-frame aan de ontvangerszijde van Facebook-pagina’s van *Media.21*. Het voorziener- en alles in de tuin is prachtig-frame komen beperkt naar voren. Bij elke nieuwsbron zijn de twee meest voorkomende frames zo goed als evenveel voorkomend, telkens met een nipte meerderheid.

Voor zowel *StampMedia* als *rekto:verso* waren er geen enkele tekstuele reacties te vinden. Vanuit de artikels en emoticonreacties kunnen we afleiden dat er zeker geen sprake is van *NIMBY*- of

indringer frame. Het slachtoffer-, alles in de tuin is prachtig- en voorziener-frame komen voorzichtig naar voren in de artikelen en emoticonreacties. Hieronder worden de nieuwsbronnen met tekstuele reacties besproken.

Het meest voorkomende frame over de meeste nieuwsbronnen is het indringer-frame, dit zowel in *DeWereldMorgen*, een linkse en progressieve nieuwsbron, als *newsmonkey*, een populair nieuwsagentschap als *Doorbraak*, een Vlaams-nationaal nieuwsbron. Nieuwkomers worden beschouwd als indringers, moordenaars en profiteurs, waar de grenzen voor moeten worden gesloten. Ze vormen een bedreiging voor de Vlaamse en Europese identiteit. Daarnaast is er ook sprake van een angst voor de veiligheid van het eigen land, eigen volk en toekomst. Vooral de islam wordt hier naar voor geschoven als bedreiging. De lezers van *Doorbraak* en *newsmonkey* zijn opvallend tegen transmigranten en beschouwen ze als criminelen. Bij *Apache* en *MO** is het indringer-frame het derde meest voorkomende frame. Ook hier komen de frames op dezelfde manier naar voren, maar in mindere mate. Hoewel de artikels niet spreken over moslims of islam, wordt er wel een verband gelegd door verschillende lezers.

Het tweede meest voorkomende frame was het slachtoffer-frame. Deze is in *Doorbraak*, *newsmonkey*, *Apache* en *DeWereldMorgen* het tweede meest voorkomende frame. In *MO**, een onafhankelijke nieuwsbron die publiek wil informeren over mondiale thema's, was dit het meest voorkomende frame. Hier spreken ze over de schending van de rechten en de onmenselijke aanpak. Het zijn voornamelijk (minderjarige) kinderen die de slachtofferrol toegewezen krijgen. Nieuwkomers worden hier beschouwd als slachtoffers waar anderen geld aan verdienen. Ook in de andere nieuwsbronnen worden nieuwkomers beschouwd als slachtoffers van advocaten, politici en smokkelaars. De nieuwkomers worden misbruikt en niet goed geïnformeerd volgens de lezers. Verder heerst de gedachte dat nieuwkomers mensen in nood zijn en het de plicht van de mens is om elkaar te helpen. Het spreken met nieuwkomers en het aanhoren van hun verhaal, wordt sterk aangemoedigd door de lezers. Alternatieve media blijken een kans te bieden voor de gewone mens om mediamaker te zijn (Atton, 2008). Ze geven een stem aan de vluchteling of asielzoeker om hun verhaal in de media toe te lichten. Zo blijkt uit dit onderzoek dat verhalen achter vluchtelingen het slachtoffer-frame krijgen en zorgen voor meer begrip.

Het derde meest voorkomende frame is het *NIMBY*-frame. Bij *Apache* is dit het meest voorkomende frame. Deze uit zich in vragen van "Waarom komen ze eigenlijk naar hier?". Ook "Wij worden slachtoffers in ons eigen land door hen". Deze mening wordt ook gedeeld door lezers van *DeWereldMorgen* en *MO**. Vanuit de gedachte van *not in my backyard* ontstaat een "why in my

backyard?". In *Doorbraak* en *newsmonkey* wordt er aangehaald om de vluchtelingen zelf in huis te nemen als je ze hier wil houden. De focus ligt bij al deze nieuwsbronnen op het eigenbelang.

Het vierde meest besproken frame is het voorziener-frame. Deze komt voor in *Doorbraak*, *Apache*, *MO** en *DeWereldMorgen*. In *newsmonkey* komt dit niet voor. De focus van de lezers ligt bij de opgesomde nieuwsbronnen op het feit dat de vluchtelingen een meerwaarde zullen zijn voor de economie.

Het alles in de tuin is prachtig-frame komt enkel voor in *Apache*, *MO** en *DeWereldMorgen*. Deze uit zich in deze nieuwsbronnen voornamelijk in "iedereen is van de wereld en de wereld is van iedereen".

De keuze van een van deze benaderingen kan een grote invloed hebben op het maatschappelijke draagvlak voor sociale maatregelen. Er is een duidelijke dominantie van het indringer-frame in dit onderzoek. Deze resultaten uit zich ook in voorgaand onderzoek (Berbers et al., 2016; Vliegthart & Roggeband, 2016). Verder bleek er in het onderzoek van Van Gorp (2005) een dominantie van het indringer-frame te zijn in de populaire pers. De linkse progressieve pers bleek dan een dominantie van het slachtoffer-frame te vertonen. Deze resultaten kunnen deels worden aangenomen in dit onderzoek. *Newsmonkey*, een populaire nieuwsbron heeft wel een duidelijke dominantie van het indringer-frame, net als *Doorbraak*, een nieuwsbron met een Vlaams-nationalistisch perspectief. *DeWereldMorgen*, een links en progressieve nieuwsbron heeft in dit onderzoek een nipte dominantie van het indringer-frame. Hoewel de artikelen omtrent het thema vluchtelingen crisis redelijk neutraal tot positief berichtgeven, blijken negatieve reacties toch te domineren.

Terugkijkend op het hele proces had het gebruik van een deductieve methode als voordeel dat het onderzoek een vergelijking kon maken tussen verschillende mediabronnen (Semetko & Valkenburg, 2000). Dit zou ook een van de aanbevelingen zijn voor verder onderzoek. In dit onderzoek is er gekeken naar hoe Facebookgebruikers vluchtelingen framen op Vlaamse alternatieve nieuwsmediapagina's. Het zou ook interessant zijn om dit onderzoek uit te voeren op commerciële nieuwsmediapagina's en hier een vergelijking van te maken. Een andere suggestie voor vervolgonderzoek is focussen om dieper in te gaan op de lezers van alternatieve nieuwsmedia op vlak van andere thema's naast de vluchtelingen crisis en om het universum van het onderzoek uit te breiden tot heel België of andere landen. Zo wordt er meer inzicht verkregen in deze doelgroep.

Referenties

- Arowolo, S. (2017). Understanding framing theory. Retrieved from doi:10.13140/RG.2.2.25800.52482
- Atton, C. (2008). Alternative media theory and journalism practice. *Digital media and democracy: Tactics in hard times*, 213-228.
- Barisione, M., Michailidou, A., & Airoldi, M. (2017). Understanding a digital movement of opinion: The case of #RefugeesWelcome. *Information, Communication & Society*, 22(8), 1145-1164. doi:10.1080/1369118x.2017.1410204
- Berbers, A., Joris, W., Boesman, J., d'Haenens, L., Koeman, J., & Van Gorp, B. (2016). The news framing of the 'Syria fighters' in Flanders and the Netherlands. *Ethnicities*, 16(6), 798-818. doi:10.2307/26413925
- Berry, M., Garcia-Blanco, I., & Moore, K. (2016). *Press coverage of the refugee and migrant crisis in the EU: A content analysis of five European countries*. Retrieved from <http://orca.cf.ac.uk/id/eprint/87078>
- Blumell, L. E., & Cooper, G. (2019). Measuring gender in news representations of refugees and asylum seekers. *International Journal of Communication*, 13, 4444-4464.
- Boomgaarden, H. G., & Vliegenthart, R. (2009). How news content influences anti-immigration attitudes: Germany, 1993-2005. *European Journal of Political Research*, 48(4), 516-542. doi:10.1111/j.1475-6765.2009.01831.x
- Brüggemann, M. (2014). Between frame setting and frame sending: How journalists contribute to news frames. *Communication Theory*, 24(1), 61-82. doi:10.1111/comt.12027
- Cock, R. D., Mertens, S., Sundin, E., Lams, L., Mistiaen, V., Joris, W., & d'Haenens, L. (2018). Refugees in the news: Comparing Belgian and Swedish newspaper coverage of the European refugee situation during summer 2015. *Communications*, 43(3), 301-323. doi:10.1515/commun-2018-0012

- De Cleen, B., Zienkowski, J., Smets, K., Dekie, A., & Vandevordt, R. (2017). Constructing the 'refugee crisis' in Flanders. Continuities and adaptations of discourses on asylum and migration. In *The migrant crisis: European perspectives and national discourses* (pp. 59-78). Münster: LIT Verlag.
- De Coninck, D. (2019). Migrant categorizations and European public opinion: Diverging attitudes towards immigrants and refugees. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 46(9), 1667-1686. doi:10.1080/1369183x.2019.1694406
- De Coninck, D., Matthijs, K., Debrael, M., Joris, W., De Cock, R., & d'Haenens, L. (2018). The relationship between media use and public opinion on immigrants and refugees: A Belgian perspective. *Communications*, 43(3), 403-425. doi:10.1515/commun-2018-0016
- De Vreese, C. H. (2005). News framing: Theory and typology. *Information Design Journal & Document Design*, 13(1), 51-62. doi:10.1075/idjdd.13.1.06vre
- Djajić, S. (2017). Transit migration. *Review of International Economics*, 25(5), 1017-1045. doi:10.1111/roie.12294
- Downing, J. D. H. (2003). Audiences and readers of alternative media: The absent lure of the virtually unknown. *Media, Culture & Society*, 25(5), 625-645. doi:10.1177/01634437030255004
- Ekman, M. (2018). Anti-refugee mobilization in social media: The case of soldiers of Odin. *Social Media + Society*, 4(1). doi:10.1177/2056305118764431
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of communication*, 43(4), 51-58. doi:10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x
- Fuchs, C. (2010). Alternative media as critical media. *European Journal of Social Theory*, 13(2), 173-192. doi:10.1177/1368431010362294
- Gamson, W. A., & Modigliani, A. (1989). Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach. *American Journal of Sociology*, 95(1), 1-37. doi:10.1086/229213
- Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Cambridge: Harvard University Press.

- Greussing, E., & Boomgaarden, H. G. (2017). Shifting the refugee narrative? An automated frame analysis of Europe's 2015 refugee crisis. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 43(11), 1749-1774. doi:10.1080/1369183x.2017.1282813
- Hadgu, A. T., Naini, K. D., & Niederée, C. (2016). Welcome or not-welcome: Reactions to refugee situation on social media. Retrieved from <http://arxiv.org/pdf/1610.02358.pdf>
- Happer, C., & Philo, G. (2013). The role of the media in the construction of public belief and social change. *Journal of social and political psychology*, 1(1), 321-336. doi:10.5964/jspp.v1i1.96
- Harcup, T. (2015). Asking the readers. *Journalism Practice*, 10(6), 680-696. doi:10.1080/17512786.2015.1054416
- Hatton, T. J. (2017). Refugees and asylum seekers, the crisis in Europe and the future of policy. *Economic Policy*, 32(91), 447-496. doi:10.1093/epolic/eix009
- Helminger, W., Martins, C., & Pospíšil, P. (2017). *Migrant integration*. Luxembourg: Publications office of the European Union.
- Joppke, C. (2001). Immigration. In *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* (pp. 7208-7211). Oxford: Pergamon.
- Joris, W., d'Haenens, L., Van Gorp, B., & Mertens, S. (2018). The refugee crisis in Europe: A frame analysis of european newspapers. In *Migrants, refugees and the media: The new reality of open societies* (pp. 59-80). London: Routledge.
- Kofman, E. (2018). Gendered mobilities and vulnerabilities: refugee journeys to and in Europe. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 45(12), 2185-2199. doi:10.1080/1369183x.2018.1468330
- Kreis, R. (2017). #refugeesnotwelcome: Anti-refugee discourse on Twitter. *Discourse & Communication*, 11(5), 498-514. doi:10.1177/1750481317714121
- Linström, M., & Marais, W. (2012). Qualitative news frame analysis: A methodology. 17, 21-38. Retrieved from <http://hdl.handle.net/11660/3650>
- Media.21. (2018). De leden van Media.21. Retrieved from <https://www.media21.be/over-media-21/test/>

- Müller, P., Schemer, C., Wettstein, M., Schulz, A., Wirz, D. S., Engesser, S., & Wirth, W. (2017). The polarizing impact of news coverage on populist attitudes in the public: Evidence from a panel study in four European democracies. *Journal of communication*, 67(6), 968-992. doi:10.1111/jcom.12337
- Rauch, J. (2016). Activists as interpretive communities: Rituals of consumption and interaction in an alternative media audience. *Media, Culture & Society*, 29(6), 994-1013. doi:10.1177/0163443707084345
- Rettberg, J. W., & Gajjala, R. (2015). Terrorists or cowards: Negative portrayals of male Syrian refugees in social media. *Feminist Media Studies*, 16(1), 178-181. doi:10.1080/14680777.2016.1120493
- Sajir, Z., & Aouragh, M. (2019). Solidarity, social media, and the "refugee crisis": Engagement beyond affect. *International Journal of Communication*, 13, 550-577.
- Sayimer, İ., & Derman, M. R. (2017). Syrian refugees as victims of fear and danger discourse in social media: a youtube analysis. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 8(15), 384-403.
- Semetko, H. A., & Valkenburg, P. M. (2000). Framing European politics: A content analysis of press and television news. *Journal of communication*, 50(2), 93-109. doi:10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x
- Shoemaker, P. J., Vos, T. P., & Reese, S. D. (2009). Journalists as gatekeepers. In *The handbook of journalism studies* (pp. 93-107). New York: Routledge.
- Sjors, H. (2015). "Dat heeft op Facebook gestaan". Erasmus Universiteit Rotterdam, Rotterdam. Retrieved from thesis.eur.nl/pub/34657/Hofstede.pdf
- Suárez-Orozco, M. M. (2001). Immigration and migration: Cultural concerns. In *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* (pp. 7211-7217). Oxford: Pergamon.
- Tian, Y., Galery, T., Dulcinati, G., Molimpakis, E., & Sun, C. (2017). *Facebook sentiment: Reactions and emojis*. Paper presented at the Proceedings of the fifth international workshop on natural language processing for social media, Valencia. doi:10.18653/v1/w17-1102

- Tran, G. H., & Ngo, X. M. (2018). News comments on facebook – a systemic functional linguistic analysis of moves and appraisal language in reader-reader interaction. *Journal of World Languages*, 5(1), 46-80. doi:10.1080/21698252.2018.1504856
- UNHCR. (2020). Begrippenlijst. Retrieved from <https://www.unhcr.org/be/nl/begrippenlijst>
- Van Dijk, T. (2000). New(s) Racism: A discourse analytical approach. In *Ethnic minorities and the media* (pp. 33-49). Buckingham: Open University Press.
- Van Gorp, B. (2005). Where is the frame? *European Journal of Communication*, 20(4), 484-507. doi:10.1177/0267323105058253
- Van Gorp, B. (2006). *Framing asiel: Indringers en slachtoffers in de pers*. Leuven: Uitgeverij Acco.
- Van Gorp, B. (2007). Het reconstrueren van frames via inductieve inhoudsanalyse: Uitgangspunten en procedures. *Kwalon: Tijdschrift voor kwalitatief onderzoek in Nederland*, 12(2), 13-18.
- Van Gorp, B. (2010). Strategies to take subjectivity out of framing analysis. In *Doing news framing analysis: Empirical and theoretical perspectives*. New York: Routledge.
- Van Gorp, B., Figoureux, M., & Vandekeybus, A. (2019). *De verbindende samenleving: zestien brillen om naar multiculturaliteit in Nederland te kijken*. Retrieved from <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2019/07/03/de-verbindende-samenleving/Onderzoek+KULeuven+Verbindende+samenleving.pdf>
- Van Gorp, B., & Gourdin, G. (2014). *Framing en reframing: Op weg naar de destigmatisering van arbeidsongeschiktheid en invaliditeit*. Retrieved from <https://www.kbs-frb.be/nl/Virtual-Library/2014/313153>
- Van Staa, A., & Evers, J. (2010). 'Thick analysis': Strategie om de kwaliteit van kwalitatieve data-analyse te verhogen. *Kwalon: Tijdschrift voor kwalitatief onderzoek in Nederland*, 43(1), 5-12.
- Verhoeven, N. (2010). *Wat is onderzoek?. Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Vliegthart, R., & Roggeband, C. (2016). Framing immigration and integration. *International Communication Gazette*, 69(3), 295-319. doi:10.1177/1748048507076582

- Wise, D., & Brewer, P. R. (2010). Competing frames for a public health issue and their effects on public opinion. *Mass Communication and Society, 13*(4), 435-457. doi:10.1080/15205430903296077
- Ziegele, M., Koehler, C., & Weber, M. (2018). Socially destructive? Effects of negative and hateful user comments on readers' donation behavior toward refugees and homeless persons. *Journal of broadcasting & electronic media, 62*(4), 636-653. doi:10.1080/08838151.2018.1532430

Bijlagen

Bijlage A: Frame matrix (Van Gorp, 2006)

Probleem-definitie	Het asiel-centrum ...	Oorsprong van het probleem	Verantwoordelijkheid	Oplossing	Morele basis	Emotionele basis	Cultureel motief	Framing devices (<i>selectie</i>)		
								Metafoor / stereotype	Lexicale keuzes	Visueel beeld
Arme mensen, die gedwongen werden het eigen land te verlaten, zoeken een veilig onderkomen	... is een opvangtehuis voor vluchtelingen	Geweld, vervolging en hongernood, vaak in Derde Wereldlanden of landen zonder democratisch bestuur	Berust bij het rijke westen	Helpen met een soepel en efficiënt asielbeleid	De morele plicht om de medemens in nood te helpen	Medelijden, machteloosheid	Archetype van het slachtoffer	Hulpeloos slachtoffer	"Niemand verlaat zijn land zomaar", "Je kunt die mensen toch niet terugsturen?"	Vrouwen en kinderen
Het verzet wordt enkel ingegeven door een gebrek aan solidariteit en gastvrijheid	... is een teken van onze gastvrijheid	Een gebrek aan solidariteit en gastvrijheid	Berust bij de lokale bevolking	Het leed in de wereld helpen verlichten door een open houding aan te nemen	Solidariteit, gastvrijheid, verdraagzaamheid, enzovoort	Samenhang,heidsgevoel	Waarden zoals verdraagzaamheid	De kenmerkende Kempense gastvrijheid	"Wollige" termen: elkaar de hand reiken, ontheemd maar niet minder mens	(Multiculturele) groepen mensen die samen zingen, lachen en dansen
Er is geen probleem. De komst van een asielcentrum schept kansen	... biedt de buurt en de streek vele kansen	Er is geen probleem	Wordt uit de weg gegaan omdat er geen sprake is van een probleem	De kansen grijpen	De overheid als voorziener	Ev. dankbaarheid voor de geboden kansen	Personage 'de voorziener'	Het geschenk Concrete en praktische zaken en afspraken	Concrete en praktische zaken en afspraken	Werk in uitvoering, autochtone medewerkers en vrijwilligers

Frame	Probleem-definitie	Het asiel-centrum ...	Oorsprong van het probleem	Verantwoordelijkheid	Oplossing	Morele basis	Emotionele basis	Cultureel motief	Framing devices (<i>selectie</i>)		
									Metafoor / stereotype	Lexicale keuzes	Visueel beeld
	Het lokale verzet is louter een uiting van een door eigen belang gedreven syndroom	... op zich vormt geen probleem. Negatieve reacties zijn onvermijdelijk, maar niet belangrijk	Egoïsme en een bekrompen vooringeno-menheid bij de lokale bevolking	Het protest van de bevolking veroorzaakte het (tijdelijke) probleem	Het doorvoeren van de eenzijdig genomen beslissing	Redeneren vanuit het 'hogere' belang vs. het particuliere	Egoïsme	NIMBY	De achtertuin	"Het beruchte syndroom dat steeds op-nieuw de kop opsteekt" de tuin	Individuele bewoners, wij-zend naar het asielgebouwin de tuin
	De overheid wil eenasielcentrum inplanten op een plek die daarvoor niet geschikt is	... zal voor problemen zorgen omdat de uitgekozen locatie ons na-deel berokkent	Een ondoordacht genomen beslissing	Berust bij de overheid	De beslissing tenietdoen en het asiel-centrum verplaatsen	Geen rekening houden met de eigen mensen	Het gevoel onrecht te worden aangedaan	NIMBY	De eigen achtertuin en omgeving	"Wij hebben niets tegen asielzoekers, maar..."	Protesterende manifestanten
	Politici, ver weg in Brussel, willen een kleine gemeente bewust benadelen	... is een teken van wanbeleid	Politici laten zich leiden door eigen belang, corruptie en complotten	Berust bij de machthebbers	Het uitbrengen van een proteststem of de betrokken politici 'straffen'	Misbruik van macht en status	Wantrouwen, cynisme, antipolitieke gevoelens	Waarden zoals eerlijkheid	De sjoemelende politicus	"Het kan toch geen toeval zijn dat..."	Politici en hun villa's met zwembad
	Mensen met kwaade bedoelingen vormen een bedreiging voor het lokale leven	... is een verzameling van verdachte en mogelijk criminele vreemdelingen	De niet-allatende toestroom van vreemdelingen die hier niets te zoeken hebben	Berust bij de asielzoekers en het beleid	Een strak en streng asiel-en terugkeerbeleid	De eigen bevolking beschermen	Xenofobie	Het archetype van de schurk en het stereotype van de vreemdeling als barbaar	De barbaar, de maffioso	"De verloedering van de buurt", het onveiligheidsgevoel	Angstige en ongeruste bewoners, zwarte mannen

"Not in my backyard"

"Politici zijn te wantrouwen"

"Vreemdelingen zijn indringers"